

Handläggare
Gunnela Börjes

Telefon: 08-508 22 052

Till
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd
2015-0924

Tertialrapport 2 - 2015

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Förvaltningens förslag till beslut

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förslaget till tertialrapport 2 för 2015 med helårsprognos.
2. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd begär budgetjustering om 1,1 mnkr för ökade kostnader för ensamkommande flyktingbarn.
3. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd begär budgetjustering om 0,3 mnkr för ökade kostnader för arbete med utsatta EU-medborgare.
4. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner svar på skrivelsen från Abit Dundar m.fl.(FP) och Lars Svärd m.fl. (M) om konsekvensanalys av majoritetens besparingar.
6. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner omslutningsförändringar med 49,5 mnkr.
7. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd ansöker om stimulansbidrag med 0,8 mnkr för utbyggnad av förskolelokaler, bilaga 1.

Maria Mannerholm
stadsdelsdirektörLars Wennberg
avdelningschef

Sammanfattning

Nämndens mål bedöms uppfyllas i allt väsentligt, några dock inte inom given budget. Prognosen på årsutfall redovisar ett underskott med 13,5 mnkr före resultatöverföringar och beräknade budgetjusteringar. Efter resultatöverföringar och beräknade budgetjusteringar redovisas ingen avvikelse.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom samtliga avdelningar och samordnats av administrativa avdelningen. Ärendet behandlas i samverkansgrupp den 8 september och i förvaltningsgrupp den 15 september 2015.

Bakgrund

Nämnderna ska i uppföljningen redogöra för uppnådda resultat och analysera eventuella avvikelser för verksamhet och ekonomi jämfört med verksamhetsplanen. Vid befarade avvikelser ska nämnden besluta om åtgärder för att eliminera dessa. Uppföljningen ska fokusera på nämndens bidrag till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål och verksamhetsmål med tillhörande analys av utfallet.

Bilagor

1. Stadsledningskontorets blanketter
2. Uppföljning av budget
3. Bokslutsrapport
4. Kompletterande uppföljning inom förskola

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	12
1. Ett Stockholm som håller samman	12
1.1 Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor	13
1.2 Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande	15
1.3 Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan	18
1.4 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	20
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	25
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	28
1.7 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	30
1.8 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	31
2. Ett klimatsmart Stockholm.....	39
2.1 Stockholm är klimatneutralt	39
2.2 Transporter i Stockholm är hållbara.....	41
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	41
2.4 Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil.....	42
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	43
3.2 Företag väljer att etablera sig i Stockholm.....	43
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva.....	44
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	46
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	47
4.1 Stockholm är fritt från diskriminering.....	48
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	49
4.3 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen	56
4.4 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	56
4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	57
4.6 Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande	62
4.7 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	64
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	65
Uppföljning av ekonomi.....	66
Uppföljning av driftbudget.....	66

Resultatenheter	72
Investeringar	72
Försäljningar av anläggningstillgångar	72
Betydande projekt som inte är investeringar	72
Omslutningsförändringar	72
Budgetjusteringar	73
Medel för lokaländamål	73
Analys av balansräkning	74
Övrigt	74
Synpunkter och klagomål	75

Sammanfattande analys

Förvaltningen bedömer att nämndens mål i huvudsak kommer att uppfyllas.

Förvaltningens utgångspunkt är att alla barn och ungdomar ska ha lika goda möjligheter oavsett bakgrund. Förvaltningen bidrar med att uppfylla stadens mål genom att prioritera det förebyggande arbetet samt tidiga insatser.

Förvaltningen arbetar med underhåll och städning av stadsdelsområdets parkmiljöer med fokus på trygghet och trivsel och ser över den fysiska miljön och tillgängligheten i området i syfte att genomföra förbättringar vid behov. Förvaltningen fortsätter att utveckla det trygghetsskapande arbetet.

För att bidra till en snabbare planprocess deltar förvaltningen tidigt i processen för att hindra uppskov med remissyttranden.

Genom hanteringen av kultur- och föreningsbidrag bidrar nämnden till möjligheter för medborgare att utöva kulturverksamhet.

Äldreomsorgens uppdrag är att ge äldre en god och trygg service, vård och omsorg, som är individuellt anpassad. I alla verksamheter står bemötandet, äldres hälsa, välbefinnande och delaktighet i fokus.

Miljöarbetet som genomförs i nämndens verksamheter utgår från de mål och indikatorer som fastställts av kommunfullmäktige. Nämndens miljöhandlingsplan som utgår från Stockholms miljöprogram ligger till grund för nämndens miljöarbete.

Nämnden redovisar ett nettounderskott om 13,5 mnkr före resultatdispositioner och före budgetjusteringar, vilket är en förbättring med 7,6 mnkr jämfört med föregående prognos. Förbättringen beror på effekten av beslutade budgethållningsåtgärder samt effektiviseringar. Underskotten finns inom individ- och familjeomsorg, ekonomiskt bistånd, stadsmiljöverksamhet samt inom äldreomsorg. Efter resultatdispositioner med 12,1 mnkr och beräknade budgetjusteringar med 1,4 mnkr redovisas ingen avvikelse mot budget. Detta är förbättring med 17,8 mnkr jämfört med föregående prognos.

Demokratiinsatserna för Hägersten-Liljeholmen bygger på de övergripande målen för staden med särskilt fokus på insatser för barn och unga.

Stadsdelsförvaltningen arbetar aktivt för att vara en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor. Arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud har genomförts under våren. Kompetensförsörjning säkerställs bl.a. genom individuella kompetensutvecklingsplaner. Jämställdhets- och mångfaldsplanen beaktas vid rekryteringar, genom informationsinsatser och diskussioner.

Förvaltningen arbetar för att de som har ofrivillig deltid ska erbjudas heltid. Målet om sjukfrånvaron beräknas inte uppfyllas helt under året.

Medarbetarenkäten har visat goda resultat och årsmålen för indikatorerna för medskapande är uppfyllda. Förvaltningen beräknas kunna erbjuda feriearbete till 270 ungdomar under året.

Den första oktober återgår Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende med ca 150 medarbetare samt Telefonplans servicebostad och Sjövikens servicebostad med 8 medarbetare i egen regi.

Samhällsplanering

Avdelningen är en administrativ enhet med stödfunktioner för förvaltningens verksamheter. Inom avdelningen finns också ansvaret för underhåll och drift av stadsdelens parkmiljöer samt övriga stadsmiljöfrågor som rör stadsdelen.

Avdelningen bedömer att samtliga mål som ligger under avdelningens ansvar kommer att klaras under 2015. En viktig inriktning under året är avdelningens arbete med att utveckla nya lokaler för förskolor i stadsdelen för att möta den ständigt ökande efterfrågan på förskoleplatser. Avdelningen ser i samråd med social omsorg fortlöpande över möjligheterna att inrätta bostäder med särskild service i kommande nybyggnation i stadsdelsområdet i dialog med berörda fackförvaltningar och byggherrar. I december beräknas sju lägenheter med särskild service färdigställas i kv. Golvläggaren i Årstadal. Ett viktigt fokus under 2015 är även fortsatt information och tydliga anvisningar för att enheterna ska tanka alternativa drivmedel. Under året kommer befintliga bilar att bytas ut mot elbilar där så är möjligt när leasingavtalen löper ut.

Under 2015 fortsätter arbetet med fokus på utveckling av parkfrågor, med uppföljning av entreprenörsavtalen och beställningar. Avdelningen tog under 2013 fram ett program för upprustning av Aspuddens parklek. Under 2015 har parkleken färdigställts, invigningen genomfördes i augusti 2015. Förvaltningen kommer under hösten anlägga två utegym i stadsdelen för att öka möjligheterna till spontanidrott. Utegyms placeras i Mellanbergsparken i Hägerstensåsen samt vid konstgräsplanen längs Vantörsvägen i Fruängen.

Under 2015 har förvaltningen upphandlat ny entreprenör för parkskötsel, renhållning och vinterväghållning. Det nya avtalet börjar gälla 1 oktober 2015.

Vid upprustning och nyanläggning av parker med investeringsmedel samt vid drift och underhåll av offentliga miljöer har avdelningen alltid ett tillgänglighetsperspektiv utifrån stadens riktlinjer. Nämnden har ansökt och beviljats 9,0 mnkr för tillgänglighetsinvesteringar under 2015. Genom en rad aktiviteter arbetar förvaltningen med tillgänglighetsfrågor som rör lokaler, fritidsverksamhet och lekparkar. Under året har investeringar gjorts i bl.a. en lekplats på Mellanbergsvägen 9 samt har trappor och parkvägar runt om i stadsdelen upprustats för att öka tillgängligheten.

Förvaltningen bidrar till att uppfylla stadens mål om en trygg, säker och ren stad genom det fortlöpande arbetet med underhåll och städning av stadsdelsområdets parkmiljöer med fokus på trygghet och trivsel. Det trygghetsskapande arbetet fortsätter i Lokala Brottsförebyggande rådets arbetsgrupper som samordnas av avdelningen.

Arbetet med att identifiera sårbarheter som kommer att ligga till grund för förebyggande eller minimerande åtgärder kommer att genomföras under hösten. Stadsdelsförvaltningen kommer att anordna utbildningar i brandskydd, samla in enheternas planer för kriser och andra oförutsedda händelser samt ta fram rutiner för informationsspridning till medborgarna via sociala medier vid krissituationer.

Administration

Avdelningen är en administrativ stödfunktion och leds av avdelningschefen. Avdelningen ansvarar för förvaltningens gemensamma administration som HR, kansli, uppföljning av nämndens medicinska ansvar och rehabilitering inom äldreomsorg och socialpsykiatriska gruppboheter, ekonomi, internkontroll, kommunikation och upphandling. Under avdelningen finns två enheter, ekonomienheten och kommunikationsenheten.

Avdelningen bedömer att målen som ligger under avdelningens ansvar kommer att klaras under 2015 med undantag för årsmålen i indikatorerna för budgethållning, sjukfrånvaro, ofrivilligt deltidsanställda som erbjuds heltid samt andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats. Nämndmålen bedöms uppfyllas.

Inom nämndsekretariatet är en god dokumenthantering och hantering av allmänna handlingar en fortsatt viktig uppgift.

Kommunikationsenheten och HR-funktionen arbetar under året med att stödja förvaltningens chefer i att utveckla bemötande. Avdelningen fortsätter med att vara stöd för verksamheterna att minska sjukfrånvaron och för medarbetarenkäten.

Ett arbete mellan enheterna och ekonomienheten stärker fokus på ekonomistyrning. Ett arbete med att utveckla och förbättra prognosprocesser har inletts och flera versioner av enheternas uppföljningsverktyg har tagits fram vilket förbättrar förutsättningarna att både förklara avvikelser och säkra prognoser. Prognosarbetet bygger på enhetschefers och controllers analyser av historisk utveckling av kostnader och prestationer samt förväntad framtida utveckling.

Förvaltningen har varit pilot för projekt SUNE (Stockholms upphandling ny ekonomisystem) med införandet av det koncerngemensamma ekonomisystemet. Implementeringen har pågått under våren inklusive Agresso e-handel för beställningar av livsmedel, förbrukningsmaterial och kontorsmaterial.

Kommunikationsenheten kommer fokusera på att utforma rutiner och arbeta för att skapa rätt förväntningar på enhetens service. Utveckling och samordning av förvaltningens demokratiarbete kommer att vara ett viktigt utvecklingsområde under året.

Förskoleverksamhet

Antal barn och behov av förskolor

Behovet av förskoleplatser ökar konstant, men varje höst minskar behovet naturligt då en stor grupp barn börjar skolan. Detta innebär att några förskolor måste ha en del tomma platser för att möta senare behov platser från årsskiftet. Under årets första tertial ökade barnantalet från 4 746 till 5 012. Vid mätning sista augusti var antalet inskrivna barn 4 758. Då inga nya förskolor kunnat färdigställas under våren har en tillfällig förskola förhyrts i grannstadsdelen Bredäng. Detta i syfte att garantera alla barn förskoleplats. Förskolan avvecklades i augusti och barnen har beretts platser inom stadsdelens förskolor. Om- och tillbyggnad av förskolorna Grågåsen, Udden och Ellen Key har färdigställs under sommaren och ger ett tillskott av tolv avdelningar. Platsgarantin har hållits. En avdelning med verksamhet på finska erbjuds och är fullbelagd. Fler sökande finns i kö. På en av

stadsdelsförvaltningens förskolor erbjuds barnomsorg på obekväm arbetstid. Efterfrågan på förskolor är fortsatt stor och förvaltningen arbetar på olika sätt för att möta behoven av förskolor.

Utvecklingsinsatser och fortbildning

Det ökande antalet barn gör att stadsdelsförvaltningen kommer att behöva anställa fler förskollärare och barnskötare. Förskollärestudenter tas emot och introduceras på ett organiserat sätt. Under hösten anordnar Stockholms universitet en handledarutbildning för de förskollärare som fungerar som handledare i stadsdelsförvaltningens förskolor. Syftet är att visa och fånga upp de förskollärare som har verksamhetsförlagd utbildning att vilja arbeta i Hägersten-Liljeholmens förskolor.

Läsprojekten är ett sätt att arbeta med språkutveckling och samtidigt att öka de kulturella aktiviteterna. Stadsdelsförvaltningens samtliga förskolor har deltagit i läsprojekt där minst en representant har deltagit i studiecirkel tillsammans med biblioteken i stadsdelen. Ett samarbete som är uppskattat på förskolorna. Studiecirkelarna avslutades under våren och samarbetet fortsätter. Gemensamma föreläsningar om litteratur och läsning erbjuds under hösten och biblioteken bjuder in till olika träffar.

Verksamhets- och kvalitetsuppföljning

Dialoger har skett och fortgår mellan avdelningen och förskolorna om verksamheten mål, innehåll och arbete, som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet är att bedöma måluppfyllelsen i förhållande till de nationella målen i läroplanen, identifiera framgångsrika arbetsätt och utvecklingsområden. Samtalen ger underlag till verksamhets- och organisationsutveckling av förskolan.

Äldreomsorg

Äldreomsorgens uppdrag är att tillhandahålla en god och trygg service, vård och omsorg för de äldre som har behov av det. Inriktningen är att ge en individuellt anpassad vård och omsorg där den äldre är delaktig i planeringen och utförandet, så långt som möjligt. Förvaltningen bedömer att äldreomsorgen kommer att uppfylla målen gentemot brukarna.

Förändringar och utvecklingsarbete

Behovsutveckling

I juli 2015 hade 2 031 personer insatser från äldreomsorgen, varav 1 412 personer hade hemtjänst i ordinärt boende, 80 personer bodde på servicehus och 519 personer bodde på någon form av vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg.

Antalet personer som har hemtjänst i ordinärt boende har sedan början av 2014 och till och med juli 2015 varit relativt konstant men minskat marginellt under de tre senaste månaderna.

Behovet av vård- och omsorgsboende har minskat sedan mer än ett år tillbaka. Antalet helmånadsplatser har sjunkit från 556 i januari 2013 till 519 i juli 2015.

Övertagande av Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende

Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende återgår till kommunal regi fr.o.m. 1 oktober 2015.

Boendet har 128 platser/lägenheter och ca 150 anställda. Arbetet inför övertagandet har löpt på bra. Boende och anhöriga har informerats och förvaltningen har tillsammans med de fackliga organisationerna träffat personalen för information och dialog.

Delning av Hägersten-Liljeholmens hemtjänst

Hägersten-Liljeholmens hemtjänst bedriver en omfattande verksamhet som leds av en enhetschef. Enheten har ca 600 kunder och ca 100 tillsvidareanställd personal. I verksamhetsplanen 2015 har förvaltningen aviserat att hemtjänsten ska delas i två enheter och att ytterligare en enhetschef ska anställas. I maj anställdes en enhetschef och fr.o.m. 1 september delades hemtjänsten i två huvudområden Hägersten respektive Liljeholmen.

Målsättningen är att möjliggöra ett mer tillgängligt och närvarande ledarskap i verksamheten, vilket ger enhetscheferna bättre förutsättningar att möta behovet av arbetsledning, medarbetarsamtal och arbetsplatsträffar. Det ger också ökade förutsättningar till kontroll av ekonomin och att utveckla och förbättra verksamhetens kvalitet tillsammans med medarbetarna.

För att underlätta anskaffning av vikarier till verksamheten kommer hemtjänsten att använda sig av bokningssystemet "Vikariebanken".

Enheternas kvalitetsarbete

Alla medarbetare är delaktiga i äldreomsorgens kvalitets- och värdegrundsarbete.

Utveckling av kontaktmannaskapet och dokumentationen fortgår vid alla verksamheter för att säkerställa en individuellt anpassad vård och omsorg och den enskildes delaktighet.

Beställarenheten äldre har erhållit projektmedel för utveckling av kompetensen inom demensområdet samt att utveckla arbetet med individuella bedömningar.

Verksamhets- och kvalitetsuppföljning

Förvaltningen har genomfört avtals- och verksamhetsuppföljning vid både Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende och Åsengårdens vård- och omsorgsboende som drivs på entreprenad. Uppföljningen visar att verksamheterna följer avtalet.

Verksamhetsuppföljning av egenregiverksamhet har också genomförts. Verksamhet i egen regi omfattar Axelsbergs vård- och omsorgsboende, Axgårdens vård- och omsorgsboende, Fruängsgårdens servicehus, Trekantens servicehus samt Hägersten-Liljeholmens hemtjänst.

Under hösten kommer förvaltningen att genomföra oanmälda besök under kvälls-/natttid på vård- och omsorgsboende.

Kvalitetsobservationer kommer att genomföras på Åsengårdens vård- och omsorgsboende och Hägersten-Liljeholmens hemtjänst.

Årliga brukarundersökningar genomförs för att mäta brukarnas nöjdhet med äldreomsorgens verksamheter och insatser. För dagverksamhet har staden genomfört en brukarundersökning under våren. Resultaten är klara och visar på en ökad nöjdhet med stadsdelens dagverksamheter Eternellen och Solkatten, från 93 % nöjda brukare 2014 till 97 % nöjda brukare 2015.

Resultaten från brukarundersökningar inom hemtjänsten och vård- och omsorgsboende samt förvaltningens egna enkätundersökningar inom äldre- och anhörigstödet redovisas i verksamhetsberättelsen.

Översyn av lokaler och tomma servicehuslägenheter

Servicehusen har många outhyrda servicehuslägenheter, totalt ca ett 30-tal varav merparten på Fruängsgårdens servicehus. Situationen är bekymmersam och medför stora kostnader för äldreomsorgen.

På Trekantens servicehus används fyra tomma servicehuslägenheter för evakuering av förskola.

Social omsorg

Avdelningen ansvarar för

- stöd till barn och ungdomar samt deras föräldrar, inklusive skyddsinsatser för barn och ungdom
- stöd till och skyddsinsatser för personer med beroendeproblematik
- stöd till personer som utsatts för våld i nära relation
- stöd till personer med ekonomiska svårigheter och vissa insatser för arbetslösa
- biståndsbedömning och stöd till personer med fysisk, psykisk, intellektuell eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning
- biståndsbedömning för personer 65 år och äldre
- stöd till anhöriga till personer under 65 år med beroendeproblematik respektive fysisk eller psykisk funktionsnedsättning
- parklekar och ungdomsgårdar

Förvaltningen bedömer att målen som berör avdelningens verksamhetsområden kommer att uppfyllas.

Förändringar och utvecklingsarbete

Fortsatt ökning av barn- och ungdomsärenden

Den fortsatta ökningen av anmälningar vad gäller oro för barn och ungdomar innebär en ökning av de antal utredningar som förvaltningen ska genomföra. Under året har det skett en snabb ökning av ensamkommande barn/ ungdomar vilket har medfört en akut brist på överenskomna anvisningsbara asylplatser i hela landet. Detta har lett till att fler barn/ungdomar placeras i jourhem vilket i sin tur lett till en akut brist på jourhem. Ansvaret för mottagandet, utredningen och uppföljningen av dessa barns situation kräver omsorg och tid och är därigenom personalkrävande och en ny utmaning för verksamheten. Förvaltningen ansvarar idag för totalt 38 ensamkommande flyktingbarn varav 17 barn har aktualiserats efter 1 maj 2015.

Ökning av ekonomiskt bistånd

Den tidigare trenden med sjunkande ärendeantal vid enheten för ekonomiskt bistånd har stannat av. Under sommarmånaderna har antalet ärenden ökat något. Förvaltningen har analyserat vad detta kan bero på. Analysen har dock inte visat att det är någon särskild grupp som står för ökningen.

Elva personer har i samarbete med Jobbtorget kommit ut i arbete genom de visstidsanställningar som staden budgeterat för under året.

Övertagandet av Telefonplan och Sjövikens servicebostäder

Från och med 1 oktober 2015 kommer Telefonplans servicebostad och Sjövikens servicebostad att återgå till kommunal regi och därmed tillhöra enheten Årstadals gruppboendestäder. Arbetet med att förbereda övertagandet pågår, förvaltningen har bland annat bjudit in anhöriga till informationsmöte. Merparten av vårdarna kommer att följa med vid återtagandet vilket borgar för en smidig och trygg övergång för brukarna.

Övertagande av ansvaret för hälso- och sjukvårdsinsatser inom LSS-verksamheter

Den 1 oktober 2015 tar Stockholms stad över utförandet av hälso- och sjukvårdsinsatser i grupp- och servicebostäder samt dagliga verksamheter enligt LSS. För uppdraget har en särskild enhet inrättats centralt vid socialförvaltningen med anställda sjuksköterskor, arbetsterapeuter och sjukgymnaster/fysioterapeuter samt ansvarig verksamhetschef.

Enheten kommer att vara bemannad vardagar, dagtid och utföra insatser på distriktssköterskenivå samt den rehabilitering och habilitering som sker i boendet respektive den dagliga verksamheten. Insatser på jourtid har upphandlats och kommer att utföras av PR Vård.

SIG-projektet

Arbetet med sociala insatsgrupper (SIG) avslutades på förvaltningen vid halvårsskiftet. Beslutet togs med anledning av att polis och socialtjänst inte kunde identifiera några lämpliga kandidater till projektet. Under våren arbetade projektet med några enstaka personer vilka samtliga hade en social situation som krävde andra insatser än SIG kunde erbjuda. Polisens bedömning är att målgruppen för SIG inte finns i vår stadsdel. Samarbetet med polisen om unga kriminella kommer att fortsätta i andra former.

Boendelots

Tillsammans med övriga enheter inom social omsorg har vuxenenheten sökt och fått medel från stadens medelsreserv för ett projekt med boendelots. Projektet är nu uppstartat och en projektledare från vuxenenheten arbetar i nära samarbete med stadsdelens bosamordnare. Syftet är att öka omsättningen i stadsdelens jour- och träningslägenheter och erbjuda stöd och hjälp till den enskilde att ta sig vidare till självständigt boende.

Verksamhets- och kvalitetsuppföljning

Förvaltningen har under våren genomfört avtalsuppföljningar vid samtliga verksamheter som drivs på entreprenad. Uppföljningen visar att verksamheterna följer avtalen. Under hösten kommer avstämningsmöten med entreprenaderna att genomföras.

De myndighetsutövande enheterna genomför olika typer av kvalitetsuppföljningar, bland annat har beställarenheten funktionsnedsättning genomfört kollegiegranskningar under våren.

Inom social omsorg följs verksamheterna upp dels genom centrala brukarundersökningar och dels genom egna årliga brukarundersökningar med syfte att mäta brukarens nöjdhet och identifiera förbättringsområden. Under 2015 genomförs egna brukarundersökningar vid merparten av de myndighetsutövande enheterna, medan utförarverksamheterna tar ett uppehåll under 2015. Detta med anledning av att resultaten har varit likvärdiga och mycket goda under många år. Förvaltningen planerar att genomföra intervjustudie vid ett boende inom stöd- och aktivitetsenheten under hösten. Resultaten från brukarundersökningar kommer att redovisas i verksamhetsberättelsen.

Förvaltningen arbetar med att öka brukarmedverkan. Vid vuxenheten har en arbetsgrupp bildats som undersöker lämpliga former för att inhämta brukarnas perspektiv och tillvarata deras idéer. Stöd- och aktivitetsenheten har fått projektpengar till "Ökad delaktighet på boenden". Målet med projektet är att brukarna ska bli mer delaktiga i sina vardagliga liv, få stärkt självkänsla och därmed bättre livskvalitet. I projektet ingår också att medarbetarna ska utveckla sina arbetsmetoder för att stödja processen hos brukarna.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Förvaltningens utgångspunkt är att alla barn och ungdomar ska ha lika goda möjligheter oavsett bakgrund. Uppföljningar och utvärderingar visar att stadsdelens förskolor ger en god grund för barn att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Alla barn har kunnat beredas plats inom garantitid. Samtliga förskolor har en plan för likabehandling som är aktuell. Planen bygger på en kartläggning av verksamheten och barnens behov. Barnen är delaktiga i att utforma planen.

Förvaltningen bidrar med att uppfylla stadens mål genom att prioritera det förebyggande arbetet samt tidiga insatser.

Förvaltningen bidrar till att uppfylla stadens mål genom det fortlöpande arbetet med underhåll och städning av stadsdelsområdets parkmiljöer med fokus på trygghet och trivsel och ser över den fysiska miljön och tillgängligheten i området i syfte att genomföra förbättringar vid behov. Förvaltningen fortsätter att utveckla det trygghetsskapande arbetet som sker genom Lokala Brottsförebyggande Rådets (Lokala BRÅ) olika arbetsgrupper utifrån den framtagna handlingsplanen och samverkansöverenskommelser med berörda aktörer.

För att bidra till en snabbare planprocess deltar förvaltningen tidigt i processen för att hindra uppskov med remissyttranden.

Genom hanteringen av kultur- och föreningsbidrag bidrar nämnden till möjligheter för medborgare att utöva kulturverksamhet.

Äldreomsorgens uppdrag är att ge äldre en god och trygg service, vård och omsorg, som är individuellt anpassad. I alla verksamheter står bemötandet, äldres hälsa, välbefinnande och delaktighet i fokus. Målet är att de äldre och deras anhöriga känner sig trygga och nöjda med äldreomsorgens insatser.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens utgångspunkt är att alla barn och ungdomar ska ha lika goda möjligheter oavsett bakgrund. Förvaltningens arbete som berör barn och ungdomar grundar sig i ett tydligt barnperspektiv. Utifrån mognad och ålder ges barnen möjlighet att vara delaktiga i de beslut som rör deras vardag. Intentionerna i barnkonventionen genomsyrar alla verksamheter inom stadsdelsförvaltningen. Förskolan spelar en viktig roll att ge alla barn en bra start i det livslånga lärandet. Stadsdelens förskolor har en god verksamhet som erbjuder goda möjligheter att utvecklas och lära.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	1 %	1 %	1 %	1,3 %	3,6 %	Tertial 2 2015
Analys Andelen barn som lever i bidragstagande familjer är fortsatt lågt, 1,0 %. Genomsnittet i staden är 3,2 %. Under augusti 2014- juli 2015 fanns i genomsnitt 161 barn i dessa familjer vilket är en liten ökning jämfört med motsvarande period föregående år då 155 barn levde i bidragstagande familjer. Det totala barnantalet i stadsdelen fortsätter att öka med ungefär 1000 barn per år.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden förbättra möjligheten att få barnomsorg på obekvämt arbetstid.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Stadsdelen har en förskola som erbjuder barnomsorg på obekvämt arbetstid.			
  Stadsdelsnämnderna ska öka den uppsökande verksamheten för att öka andelen barn inskrivna på förskolan.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Förskolan är en viktig del av det livslånga lärandet. 95 % av barnen mellan 2-5 år deltar i förskolans verksamhet. Vårdnadshavare till de barn som inte är inskrivna i förskolans verksamhet vid 3-5 års ålder får årligen erbjudande om gratis allmän förskola.			
  Stadsdelsnämnderna ska göra en särskild informationssatsning kring kollo på andra språk än svenska	2015-01-01	2015-12-31	Avvikelse
Analys Informationsbroschyr finns tillgänglig på tretton olika språk.			

Nämndmål:

Nämnden ska verka för att alla barn och ungdomar har jämlika uppväxtvillkor.

● Uppfylls helt

Analys

Miljön i våra verksamheter utformas så att den är tillgänglig och inkluderande.

Medarbetarnas förhållningssätt och bemötande är viktigt för verksamheten. Fortbildning och kollegialt lärande blir verktyg för att utvecklas i takt med uppdraget

Vårdnadshavare har en viktig roll att trygga barns uppväxtmiljö. Förvaltningen arbetar på flera olika sätt för att stödja föräldrar i sin roll. Ett exempel är att erbjuda föräldrautbildningen ”ABC (alla barn i centrum)”. Under träffarna ges möjlighet att diskutera föräldraskap med andra föräldrar. Öppna förskolor är ett annat exempel och där några öppna förskolor även har gruppverksamhet för olika målgrupper utifrån behov.

Förskolan är en viktig del av det livslånga lärandet. 95 % av barnen mellan 2-5 år deltar i förskolans verksamhet. Vårdnadshavare till de barn som inte är inskrivna i förskolans verksamhet vid 3-5 års ålder får årligen erbjudande om gratis allmän förskola.

Inom social omsorg erbjuds föräldrar stöd i föräldrarollen genom familjestödet för att barnet ska få en god fysisk och psykisk omsorg. Barn och ungdomar kan också erbjudas enskilda stödsamtal vid behov. Barn som bevittnat våld erbjuds krisbearbetande så kallade Trappansamtal och barn till föräldrar med missbruk erbjuds behandling i grupp. Förvaltningen erbjuder småbarnsföräldrar lättillgänglig samtalshjälp kring svårigheter i relationen och i föräldraskapet samt deltagande i föräldragrupper vid föräldramottagningen som delar lokal med öppna förskolan.

Barn som växer upp i familjer som under lång tid är beroende av försörjningsstöd är en prioriterad grupp. För att öka barnens möjligheter till jämlika uppväxtvillkor arbetar förvaltningen aktivt med att bryta föräldrarnas bidragsberoende. Föräldrarnas ges stöd i att ändra sin försörjningssituation. Insatserna är inriktade på att vara motivationshöjande, till exempel arbetsträning. I stadsdelen är andelen barn som lever i familjer med försörjningsstöd relativt låg.

I stadsdelen finns fyra öppna förskolor och tre bemannade parklekar som är öppna fritidsverksamheter och mötesplatser för föräldrar och barn samt även för förskolor, skolor och fritidshem. I stadsdelen finns det också fyra ungdomsgårdar och ett ungdomscafé som är öppna för alla ungdomar i stadsdelen. Ungdomsverksamheterna stödjer ungdomars personliga utveckling och personalen på ungdomsverksamheterna är sunda vuxna förebilder. Ungdomsverksamheterna syftar till att minska risken för att ungdomar hamnar i destruktiva mönster.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande

● Uppfylls helt

Analys

Uppföljningar och utvärderingar visar att stadsdelens förskolor ger en god grund för barn att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Alla barn har kunnat beredas plats inom garantitid.

Antal barn, grupper och förskolor

Antalet inskrivna barn i stadsdelens kommunala förskolor uppgick den 31 augusti till 4 758 barn vid 65 förskolor, inkl. allmän förskola med 19 barn. Det finns därutöver två kommunala dagbarnvårdare med 10 barn samt fyra öppna förskolor varav en drivs på entreprenad.

Systematiskt kvalitetsarbete

Stora insatser görs för att erbjuda förskolor av god kvalitet till alla barn boende i stadsdelen inom garantitiden. En kontinuerlig översyn av barngrupperna sker så att det råder balans mellan barngruppens behov, storlek och antalet barn per anställd.

Förskoleavdelningen har arbetat med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet inom avdelningen och inom enheterna. Förskolorna arbetar i enlighet med nämndens mål för verksamhetsområdet. Dialoger pågår mellan förvaltningen och förskolorna kring verksamheten mål, innehåll och arbete, som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet är att bedöma måluppfyllelsen i förhållande till de nationella målen i läroplanen, identifiera framgångsrika arbetssätt och utvecklingsområden. Samtalen ger underlag till verksamhets- och organisationsutveckling för såväl förskola som förvaltning.

Förskolegaranti

Efterfrågan på förskolor är fortsatt stor och förvaltningen arbetar på olika sätt för att möta behoven av förskolor. En tillfällig förskola har hyrts i en grannstadsdel, Bredäng, under våren för att möta behoven. Förskoleplats inom garantitiden har kunnat erbjudas alla. Ett antal vårdnadshavare får sina barn placerade på annan förskola än sina främsta val. Detta i sin tur leder till förändringar i barngrupperna då omflyttningar sker när barnet får erbjudande om plats som stämmer med vårdnadshavarnas önskemål.

Andel förskollärare

Rekrytering av förskollärare sker i stor konkurrens. Det råder brist på förskollärare och utbildningsplatserna för barnskötare som vill fortbilda sig till förskollärare är otillräckliga.

Förvaltningen arbetar på olika sätt för att vara en attraktiv arbetsgivare för förskollärare. Bland annat erbjuds nyutexaminerade förskollärare mentorskap. Möjligheter till fortbildning inom organisationen ges dels genom kollegialt lärande i nätverk och dels i form av seminarier, föreläsningar och kurser. Studenter erbjuds verksamhetsförlagd utbildning inom stadsdelen där goda erfarenheter kan resultera i framtida rekrytering. En satsning görs för att ta emot studenter väl och för att utbilda handledare.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %	100 %		100 %	tas fram av nämnden	2015
  Andel förskollärare av antal anställda				39 %	39 %	2015
Analys Stadsdelen andel förskollärare i årets mätning visar på 38,3%. Detta är också den genomsnittliga förskollärartätheten för staden. Insamling av statistikuppgifter sker i oktober i samband med att uppgifter lämnas till Statistiska centralbyrån, SCB. Föregående år var andelen förskollärare i stadsdelen i genomsnitt 40 %. Det finns dock en variation mellan olika förskolor. Andelen förskollärare har sjunkit de senaste åren. Det råder brist på förskollärare samtidigt som stadsdelen bygger ut antalet förskoleplatser, mer än någon annan stadsdel. Att nå kommunfullmäktiges mål och öka andelen förskollärare är med denna bakgrund en stor utmaning.						
  Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik					fastställs 2015	2015
Analys Förvaltningen inväntar beslut om hur detta värde ska mätas						
  Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare				0 %	0 %	2015
Analys Alla förskolor förväntas ha en genomsnittlig bemanning av förskollärare som överstiger 25 %.						
  Andel nöjda föräldrar	86 %	83 %		85 %	85 %	2015
Analys Stockholms stad genomför årligen en kvalitetsmätning i stadens förskolor. Årets undersökning visar att föräldrarna i stadsdelen blir allt nöjdare inom alla frågeområden. Andelen nöjda föräldrar har ökat år från år. Stadsdelen resultat ligger nära medeltalen för staden resultat som helhet.						
  Antal barn per grupp		15,5 barn/avd.		16	16	2015
Analys Mätdatum för detta är den 15 oktober eller närliggande vardag. Målet förväntas uppnås						
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)		6,21 st		4,9	4,9	2015
Analys Antalet barn varierar något över tid. Mätperioden för insamlandet av denna statistik är oktober. Föregående år hade stadsdelens kommunala förskolor ett något högre genomsnitt (5,15) än kommunfullmäktiges årsmål (4,8). Ett resultat som balanserats mot andra mål om förskoleplats inom garantitid och budget i balans.						
  Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"	3,55	3,69		3,7	3,7	2015
Analys Generellt har stadsdelens kommunala förskolor en god eller mycket god förmåga att stödja barns lärande och utveckling. Förskolorna gör en självvärdering, gemensam för staden, där personalen bedömer hur väl de arbetar i enlighet med läroplanens mål för förskolan. Den består av fem delområden med var sina fem						

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
kriterienivåer (1-5). Vanligen görs denna under våren och ligger sedan till grund för förskolans utvecklingsarbete. Förskolor som når upp till nivå tre uppfyller grunderna i läroplanen. Genomsnittet för stadsdelens förskolor är 3,55. Variationer finns mellan förskolor och olika målområden.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden utveckla uppföljningen av personal och bemanning i såväl kommunala som fristående förskolor	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Förvaltningen deltar i forum med övriga stadsdelars representanter för förskoleverksamhet där arbete kring aktuella frågor pågår.			
  Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans utreda vilka krav man kan ställa på kommunala och fristående förskolor för att öka andelen förskollärare	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Förskoleavdelningen gör en satsning på gott motagande av studenter som gör praktik i stadsdelsförvaltningens förskolor (VFU). För att möjliggöra mottagande av fler studenter genomförs i samarbete med universitetet en lokal handledarkurs om 7,5 poäng för förskollärare. En lyckad praktik kan locka studenter att söka jobb i stadsdelen.			
  Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan och skolan.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Förvaltningen deltar i forum med övriga stadsdelars representanter för förskoleverksamhet där arbete kring aktuella frågor pågår.			

Nämndmål:

Förskolan ger barnen utmaningar som stimulerar lusten att erövra nya erfarenheter, kunskaper och färdigheter.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förskolorna följer varje barns utveckling och lärande. Förskolorna ger nya utmaningar utifrån barnens kunskaper, erfarenheter och intressen i språk, matematik, naturvetenskap, teknik och skapande.

Analys

Förskolorna arbetar utifrån nämndens mål och förskolans egna åtaganden. Förskolornas åtaganden beskriver huvudsakligen vad barnen ska få lära och vara med om under året.

Underlag för årets uppföljning och utvärdering av åtagandet är förskolornas egna utvärderingar och stadens förskoleindikator – ett självvärderingsmaterial där personalen skattar hur väl de arbetar inom fem områden; pedagogisk miljö och material/ skapande verksamhet och olika uttrycksformer/ barns språkliga och kommunikativa utveckling/ barns matematiska utveckling/ natur och teknik.

Förskolorna ska efter analys och bedömning beskriva sina styrkor och utvecklingsområden samt förslag till utveckling utifrån självvärderingen

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Språkkartläggning genomförs i september. Resultat redovisas i excelfil .	2015-01-01	2015-09-30	
	<p>Analys</p> <p>Språkkartläggning görs för att få en överblick av vilka språk som talas i våra förskolor bland barn och personal, öka medvetenheten på det här området samt för att ha aktuella underlag för planering och organisation. Språkkartläggningen dokumenteras i enlighet med stadens mall och anvisningar. Materialet samlas in från varje avdelning till ansvarig på förskolan, som sedan sammanställs på stadsdelsnivå. Lämplig är att göra kartläggningen varje höst, då språksamtal kan göras i samband med andra samtal med familjerna. Resultat redovisas i gemensam excelfil som finns i digital mapp "Fsk chefer".</p>			
	Självvärdering av arbetet genom "Förskoleindikatorn" ska genomföras i arbetslagen under vårterminen. Resultat av självvärderingen skrivs in i ILS-webben vid T2 rapport.	2015-01-01	2015-06-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan

 Uppfylls helt

Analys

Förskolorna i Hägersten-Liljeholmen ska vara en plats som är fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Samtliga förskolor har en plan för likabehandling som är aktuell. Planen bygger på en kartläggning av verksamheten och barnens behov. Barnen är delaktiga i att utforma planen. Arbetet med likabehandling handlar om att värna om barnens mänskliga rättigheter och att implementera FN:s barnkonvention i våra verksamheter. För att barnen ska kunna delta i verksamheten på lika villkor är en trygg vardag en förutsättning. Viktigt är också att varje barn får utmaningar och stimulans att lära och utvecklas utifrån sina behov, intressen och förutsättningar. Även här är barnen delaktiga utifrån ålder och förmåga.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	 Kulturnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra en lässatsning	2015-01-01	2015-12-31	
	<p>Analys</p> <p>Stadsdelens förskolor har under året deltagit i läsprojekt i samverkan med stadsdelens bibliotek. Drygt 70 läsombud har deltagit i studiecirkel. Förskolorna har haft många olika projekt för att utveckla bokens plats och läsandet i förskolan. Läsmiljöer och läsrutiner har förändrats. Arbetet har varit lustfyllt och även involverat föräldrar.</p>			

Nämndmål:

Förskolan främjar barnens förståelse för grundläggande demokratiska värden.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Likabehandlingsplanerna följs upp, utvärderas, hålls aktuella och revideras utifrån barngruppernas specifika behov. Förskolorna bidrar till likvärdighet samt breddar barnens lekmönster och intressen.

Analys

Förskolornas arbete med värderingar och att stödja och utveckla sociala relationer inom gruppen tillhör det grundläggande arbetet och bedöms vara god och mycket god i samtliga förskolor. Arbete med att förebygga konflikter och konflikthantering är andra exempel på förskolornas arbete. Centralt är förskolornas arbete med barnens delaktighet i den dagliga verksamheten. Vad barnen är intresserade av påverkar verksamhetens innehåll och miljö.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förskolorna kartlägger barngruppernas behov	2015-01-12	2015-08-31	
Analys Vid större förändringar av barngruppen, såsom vid höstterminen när många barn slutar och nya tillkommer, görs en översyn av barngruppen för att planera en verksamhet som utmanar och möter behoven. Förskolorna ser över och utvecklar sina rutiner för detta.			

Nämndmål:

Förskolan har ett gott samarbete med skolan, socialtjänsten, landsting och andra parter för att stödja barnets allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förskolan följer de samverkansmodeller som framtagits gemensamt i stadsdelen. Förskolan arbetar med övergång till skolan och extra uppmärksamhet ägnas de barn som behöver särskilt stöd.

Analys

Förvaltningen och förskolorna har en rad samarbeten internt och externt, det är av stor vikt att grundläggande rutiner och goda kontaktytor finns för samverkan.

Olika mötesföreläringar har utvecklats för samverkan bland annat med utbildningsförvaltningen, socialtjänsten och skolorna i stadsdelen för att utveckla och samverka kring förebyggande arbete och övergång mellan förskolan och skolans verksamheter.

Lokala rutiner för arbetet och samverkan med skola och socialtjänst finns liksom gemensamma samverkansdokument och riktlinjer för stadsdelen. Uppföljning, utvärdering och dialog om det gemensamma arbetet sker i samverkans forum förskola-skola samt

förskola-skola-socialtjänst. Förvaltningen samverkar med utbildningsförvaltningen om övergång mellan förskola och skola. Gemensamma riktlinjer har utarbetats för detta. Samverkan planeras, följs upp och utvärderas. Barn och föräldrars synpunkter tas tillvara. En liknande samverkan finns mellan förskola, skola och socialtjänst med ett gemensamt formulerat dokument kring hur man arbetar med förebyggande arbete, akuta insatser och övergångar mellan verksamheter där barnens perspektiv ska vara utgångspunkten. Uppföljning av nämndmålet sker i de olika fora som finns för samverkan och där görs en genongång av gemensamma överenskommelserna.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förskolorna har avslutande samtal inför övergången till skola	2015-01-01	2015-08-31	
<p>Analys Förskolorna följer den handlingsplan som utarbetats i samarbete med Utbildningsförvaltningen kring övergång från förskola till skola. Ett avslutande samtal erbjuds de vårdnadshavarna vars barn ska börja skolan. I många fall sker samtal där även skolor deltar i överlämnande samtal.</p>				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bidrar med att uppfylla stadens mål genom att prioritera det förebyggande arbetet samt tidiga insatser. Förvaltningens utredningar avseende enskildas behov av stöd- och hjälpinsatser fokuserar på att frigöra resurser hos familjen och dess nätverk. Utredningar utförs i enlighet med gällande lagstiftning samt stadens riktlinjer. Förvaltningen strävar efter att den enskilde är delaktig i de utredningar som rör dem samt i utformningen av de insatser som beviljas. Beviljade insatser syftar till att öka den enskildes förutsättningar för ett självständigt liv. Samtliga insatser följs upp regelbundet för att säkerställa att de utförs i enlighet med uppsatta mål.

Förvaltningens projekt "Respekt och självrespekt, normer kring sexualitet bland ungdomar" har under perioden utfört två pilotstudier av projektets framtagna skolprogram. En fokusgrupp bestående av 16 ungdomar har bildats. Fokusgruppen ska arbeta med fortsättningen på skolprogrammet samt skapa och utföra en respekt/självrespektutbildning för ungdomar. Under festivalen We are Sthlm fyllde projektet en viktig funktion, ungdomarna i fokusgruppen utbildade ca 4000 besökare kring ämnet respekt och självrespekt. Målet med projektet är att öka tryggheten bland ungdomar genom att främja en växande självrespekt och respekt för andra.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom loF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	74,03 %	69,37 %	75	84 %	84 %	Tertial 2 2015
Analys Av totalt 154 barn och ungdomar som avslutats under perioden augusti 2013- juli 2014 har 114 barn inte återkommit inom 12 månader efter avslut. Det motsvarar en andel ej återkomna på 74 % i stadsdelen. Huruvida utfallet är att betrakta som gott eller dåligt undandrar sig förvaltningens bedömning. Andelen i staden som helhet är 81,8 %.						
  Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri				80 %	tas fram av nämnden	2015
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås. Resultatet redovisas i verksamhetsberättelsen.						
  Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	26,67 %		30 %	40 %	35 %	Tertial 2 2015
Analys Andelen insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk är 27 % för perioden augusti 2014- juli 2015. Årsmålet för indikatorn bedöms inte uppnås. Indikatorn är ny för 2015 och det är möjligt att nämndens årsmål är satt på en för hög nivå. Förvaltningen har stor andel klienter med komplex beroendeproblematik samt samsjuklighet. Det är inte ovanligt att klienter i svår beroendesituation upprepade gånger bryter kontakten med socialtjänsten under pågående insatser. Det kan eventuellt vara så att indikatorns låga utfall beror på att förvaltningen är relativt snabb på att avsluta ärenden där den enskilde brutit kontakten. Det är vanligt förekommande att samma klienter sedan återkommer en tid efter avslut för att på nytt ansöka om insatser. Prognosen för helåret har sänkts till 30 %. En sänkning av årsmålet kan bli aktuellt för 2016.						
  Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes		79 %		80 %	80 %	2015
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppfyllas. Resultatet redovisas i verksamhetsberättelsen.						
  Andel ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar		100 %		90 %	tas fram av nämnden	2015
Analys Utfall redovisas i verksamhetsberättelsen för 2015.						

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel uppnådda delmål inom socialpsykiatri				50 %	tas fram av nämnden	2015
Analys Utfall av indikatorn redovisas i verksamhetsberättelsen för 2015.						
  Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden		23 %		25 %	25 %	2015
Analys Stadsdelen har hittills under 2015 haft 17 försökslägenheter. Av dessa har fem övergått i eget kontrakt, vilket utgör 29 %. Flera övertaganden är planerade till i höst. Förvaltningen bedömer att målet att 30 % försökslägenheter ska övergå till eget kontrakt kommer att uppfyllas vid årets slut. Inget försöksboende har under året avslutats i förtid.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur arbetet med sociala insatsgrupper för målgruppen 20-29 år ska organiseras och hur det långsiktigt ska finansieras.	2015-01-01	2015-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med Arbetsförmedlingen och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på åtgärder för att säkerställa att nyanlända ges lika rätt och tillgång till sociala insatser som andra.	2015-01-01	2015-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för att starta fler familjecentraler, med fokus på ytterstaden.	2015-01-01	2015-12-31	
  Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna planera för utbyggnad av boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning.	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska förstärka det sociala arbetet exempelvis genom att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterarna.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

All myndighetsutövning ska vara rättssäker och tillvara ta den enskildes resurser.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla som har kontakt med förvaltningens myndighetsutövande enheter ska få sina rättigheter tillgodosedda i samband med utredningar och beslut. Alla ska också känna att deras egna resurser beaktas i kontakten med förvaltningen och vid beslut om insats.

Analys

Handläggarna vid de myndighetsutövande enheterna inom social omsorg använder olika former av standardiserade utrednings- och bedömningsinstrument som ska ge ett allsidigt underlag för beslut. När utredning inleds informeras den enskilde om hur utredningen ska gå till och hur lång tid den får ta. I utredningen dokumenteras den enskildes egen uppfattning om sin situation och eventuella förslag till lösning. I samband med beslut informeras om möjligheten att överklaga om man är missnöjd. Avgöranden i domstolar och beslut av tillsynsmyndigheter följs alltid. Granskning av olika aspekter av dokumentationen genomförs regelbundet både på enhets- och avdelningsnivå.

Kollegiegranskningar har genomförts vid beställarenheten funktionsnedsättning under maj månad och ytterligare en kollegiegranskning sker i höst. Granskningen visar i stort att ansökan, utredning, kontakter under utredningens gång och beslut dokumenterats på ett tillfredsställande sätt.

Enhetschef vid beställarenheten funktionsnedsättning har även granskat samtliga ärenden med fokus på hur ofta uppföljning i ärenden skett samt hur utredningsmaterialet DUR använts, även här visar granskningen att dokumentationen är tillfredsställande.

Äldreomsorgens biståndshandläggare skriver utredningar i stadens kartläggings- och utredningsinstrument vilket ger ett allsidigt underlag vid beslut. Liksom övriga enheter inom social omsorg följs noga lagar och riktlinjer samt domar från rättsliga instanser och beslut från tillsynsmyndigheter.

Biståndshandläggarna följer upp att den äldre får sina beviljade insatser. Under 2015 kommer beställarenheten äldre att fortsätta att utveckla individuppföljningen såväl i ordinärt boende som på vård- och omsorgsboende. Bemötande genom att arbeta vidare med motiverande samtal (MI) och stöd till anhöriga är andra prioriterade utvecklingsområden som fortgår. Beställarenheten äldre har ansökt om och erhållit medel från äldreförvaltningen för att utveckla kompetensen inom demensområdet och arbetet med individuella bedömningar genom samordnad individuell plan (SIP). Vidare att utveckla anhörigstödet i teamarbete mellan biståndshandläggare och anhörigkonsulent.

Nämndmål:

Anhöriga ska uppleva att de får stöd och hjälp utifrån sin aktuella situation

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Anhöriga ska uppleva att de får stöd och hjälp utifrån sin aktuella situation.

Analys

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd erbjuder ett brett utbud av insatser som vänder sig till anhöriga som vårdar och hjälper närstående som både är under och över 65 år. Stadsdelsnämnden erbjuder bland annat information, råd och stöd av anhängkonsulenter, anhänggrupper och tematräffar.

Inom äldreomsorgens anhängstöd pågår arbetet med att utveckla former för ett sammanhållet anhängstöd som i ett tidigt skede når och fångar upp de anhörigas behov av stöd och insatser. Beställarenheten äldre har erhållit projektmedel där det bl.a. ingår att utveckla anhängstödet i teamarbete mellan biståndshandläggare och anhängkonsulent. Anhöriga erbjuds att delta i anhänggrupp, som hålls av anhängkonsulent. Tre anhänggrupper pågår varav en på Fruängsgårdens servicehus och två på Trekantens servicehus. På servicehusen och Axelsbergs äldreboende inbjuds anhöriga till tematräffar/föreläsningar. Fem tematräffar anordnades under våren med föreläsningar kring bemötande, demenssjukdom, sömn, kost och hälsa. Under hösten anordnas sex tematräffar, såsom medicinsk Mediyoga, information från biståndshandläggare, om kost och bra mat, information från Anhörigas riksförbund, om personer med samlarsyndrom samt hjälpmedelsinformation. I november inbjuds anhöriga och personal till en föreläsning om självmedkänsla "Bli vänligare mot dig själv."

Den 6 oktober varje år uppmärksammas Nationella Anhörigdagen. Stockholms stad inbjuder till "En dag för anhöriga" och den 8 oktober anordnas finska anhörigdagen.

För anhöriga som har närstående med beroendeproblematik erbjuds anhängstöd genom vuxenhetens egen öppenvård. Vuxenheten har påbörjat arbetet med att utveckla sitt anhängstöd. En arbetsgrupp bestående av socialsekreterare och behandlingsassistenter arbetar med frågan. Syftet med utvecklingen är att öka tillgängligheten och nå de anhöriga på ett tidigare stadium.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel anhöriga som är nöjda med anhänggrupperna		100		85 %		2015
Analys						
Förra årets enkätundersökning visade att alla anhöriga var nöjda med anhänggrupperna. Förvaltningen bedömer att målet uppfylls även för 2015.						

Nämndmål:

Den enskilde ska få insatser av god kvalitet som erbjuder delaktighet och stärker förmågan att leva ett självständigt liv

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Den enskilde ska kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Brukarna är nöjda med verksamhetens kvalitet.

Analys

Inom social omsorgs utförarverksamheter arbetar man aktivt med att erbjuda brukarna delaktighet i verksamheten. Alla utförarverksamheter upprättar en genomförandeplan i samråd med den enskilde, i genomförandeplanen ska det beskrivas hur och när insatsen ska genomföras samt målet med insatsen. Utförardelens dokumentationssystem ParaDifo, som är kopplat till det myndighetsutövande dokumentationssystemet ger den enskilde delaktighet i upprättandet av sin genomförandeplan samt stärker beställarens och den enskildes insyn i utförandet. Samordnade individuella vårdplaner (SIP) upprättas om den enskilde har insatser från både kommun och landsting.

Förvaltningens vuxenenhet deltar i ett forskningsprojekt under ledning av Umeå universitet. Syftet är att på ett systematiskt sätt ta reda på vilka insatser som fungerar för olika grupper. Enheten har fått utvecklingsmedel från staden som ett stöd i detta arbete.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶	Social omsorg ska ge stöd till enheterna med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet.	2014-01-01	2015-12-31	
▶	Social omsorg ska utarbeta en modell för uppföljning av egna verksamheter.	2014-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bidrar till att uppfylla stadens mål genom det fortlöpande arbetet med underhåll och städning av stadsdelsområdets parkmiljöer med fokus på trygghet och trivsel.

Tillsammans med exploateringskontoret och trafikkontoret ser förvaltningen också över den fysiska miljön och tillgängligheten i området i syfte att genomföra förbättringar vid behov.

Förvaltningen fortsätter under året att utveckla det trygghetsskapande arbetet som sker genom Lokala Brottsförebyggande Rådets (Lokala BRÅ) olika arbetsgrupper utifrån den framtagna handlingsplanen och samverkansöverenskommelser med berörda aktörer. Nämnden har sökt och erhållit medel för 2015 för tillgänglighetsåtgärder i stadsdelens utemiljö. Genom en rad aktiviteter arbetar förvaltningen med tillgänglighetsfrågor som rör lokaler, fritidsverksamhet

och lekparkar. Under året har bl.a. en lekplats på Mellanbergsvägen 9 samt trappor och parkvägar runt om i stadsdelen renoverats och tillgängliggjorts. Arbetet med att identifiera sårbarheter som kommer att ligga till grund för förebyggande eller minimerande åtgärder kommer att genomföras under hösten. Stadsdelsförvaltningen kommer att anordna utbildningar i brandskydd, samla in enheternas krisplaner samt ta fram rutiner för informations-spridning via sociala medier.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor		82 %		82 %	74 %	2015
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla det trygghetsskapande arbetet som sker genom Lokala Brottsförebyggande Rådets (Lokala BRÅ) olika arbetsgrupper utifrån den framtagna handlingsplanen och samverkansöverenskommelser med berörda aktörer. Förvaltningen arbetar ständigt med underhåll av stadsdelens parkvägar med fokus på skymmande buskage, skymd belysning samt renhållning för att öka den upplevda tryggheten i stadsdelsområdet.						
  Stockholmarens nöjdhet med skötsel av park och grönområden		72 %		62 %	62 %	2015
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppfyllas. Förvaltningen arbetar fortlöpande med underhåll och städning av stadsdelsområdets parkmiljöer med fokus på trygghet och trivsel. Tillsammans med exploateringskontoret och trafikkontoret ser förvaltningen också över den fysiska miljön och tillgängligheten i området i syfte att genomföra förbättringar vid behov.						
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %		100 %	100 %	2015
Analys Åtgärder för att förebygga tre identifierade sårbarheter utifrån RSA kommer att genomföras under hösten. Stadsdelsförvaltningen kommer att anordna utbildningar i brandskydd, samla in enheternas planer för kriser och andra oförutsedda händelser samt ta fram rutiner för informations-spridning till medborgarna via sociala medier vid krissituationer.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram en stadsövergripande strategi för levande lokala centrum	2015-01-01	2015-12-31	
  Kommunstyrelsen ska under 2015 göra en översyn med inriktningen att delar av ansvaret för park, natur och gatuskötsel kan tillföras stadsdelsnämnderna. Parallellt ska en översyn göras av stadsdelsnämndernas ansvar och indelning med inriktning att stärka lokalt inflytande, effektiv förvaltning och rättsäkert bemötande av invånarna.	2015-01-01	2015-12-31	
  Trafiknämnden ska, i samråd med stadsdelsnämnderna, ta fram prioriterade förslag för hur de medel som reserverats för reinvesteringar ska användas.	2015-01-01	2015-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med intresserade stadsdelsnämnder studera förutsättningarna för att införa direktvalda stadsdelsnämnder.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Boende i Hägersten-Liljeholmen känner sig trygga

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att de boende i Hägersten-Liljeholmen känner sig trygga.

Analys

Förvaltningen arbetar fortlöpande med underhåll av stadsdelens parkvägar med fokus på skymmande buskage, skymd belysning samt renhållning för att öka den upplevda tryggheten i stadsdelsområdet. Trygghetsvandringar genomförs varje år och kommer även att genomföras under 2015 då boende bjuds in för att ges möjlighet att lämna synpunkter på närmiljön. Under hösten kommer tre trygghetsvandringar att genomföras. Under året kommer arbetet med att minska ungdomars användning av tobak, alkohol och narkotika fortsätta genom Lokala BRÅ:s olika samverkansgrupper. På samma sätt arbetar förvaltningen vidare med ökad trygghet för äldre samt att skapa tryggare och trivsammare centrum.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbeta för att minska tobak-, alkohol- och narkotikaanvändningen bland ungdomar.	2015-01-01	2015-12-31	
 Arbeta med ökad trygghet för äldre.	2015-01-01	2015-12-31	
 Arbeta vidare med tryggare och trivsammare centrumgruppen	2015-01-01	2015-12-31	
 Fortsatt arbete med samverkansgruppen för skola, förskola, polis, socialtjänst och fritid.	2015-01-01	2015-12-31	
 Genomföra trygghetsvandringar i stadsdelsområdet.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys			
Under hösten kommer tre trygghetsvandringar att genomföras.			
 Minst en krisledningsövning ska genomföras under året.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelens parker upplevs rena

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att stadsdelens parker upplevs som rena genom de insatser inom drift- och underhåll som förvaltningen genomför.

Analys

Förvaltningen strävar ständigt efter att stadsdelens parker ska upplevas som rena. Det sker genom entreprenadavtalet för parkskötsel och fortlöpande uppföljning av att avtalet följs. Under 2015 har förvaltningen upphandlat ny entreprenör för parkskötsel, renhållning och vinterväghållning. Den nya avtalet börjar gälla 1 oktober 2015.

Vid behov sätts fler papperskorgar ut och extra städning beställs vid ovanligt hög belastning på stadsdelens rekreationsytor.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Genomföra gallring av sly längs gångvägar och i parker samt städning i parker för att öka trivsel och trygghet.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

 Uppfylls helt

Analys

För att bidra till en snabbare planprocess deltar förvaltningen tidigt i processen för att hindra uppskov med remissyttranden. Förvaltningen bevakar samtliga förslag på nya detaljplaner ur ett hållbarhetsperspektiv och lämnar synpunkter där det är motiverat. Hittills har förvaltningen lämnat synpunkter på fem detaljplaner under året.

Förvaltningen har tagit fram en plan för utbyggnad av bostäder med särskild service i stadsdelen med målsättningen att färdigställa ett boende per år. I december beräknas sju lägenheter med särskild service färdigställas i kvarteret Golvläggaren i Årstadal. Under året intensifieras förvaltningens arbete med att planera för bostäder med särskild service.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	7	7		7	tas fram av nämnden	2015
Analys						
I december 2015 beräknas sju servicelägenheter i kvarteret Golvläggaren stå klara.						
  Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0	7		0	tas fram av nämnden	2015
Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse			
  Stadsdelsnämnderna ska i samråd med bostadsbolagen och fastighetsnämnden inventera möjligheten att bygga om/omvandla befintliga byggnader till gruppboende eller serviceboende	2015-01-01	2015-12-31				

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Stadsdelsnämnderna ska redovisa hur arbetet med att tillgodose behovet av bostäder med särskilt stöd och service fortskrider. Arbetet ska redovisas till kommunstyrelsens genomförandegrupp			2015-01-01		2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna, fastighetsnämnden, exploaterings- samt stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med varandra säkerställa att minst fem procent av lägenheterna i exploateringsprojekt med minst 100 bostäder avsätts till omsorgslägenheter			2015-01-01		2015-12-31	

Nämndmål:

Nämnden ska bidra till en effektivare planprocess

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att förvaltningen bidrar till en effektivare planprocess.

Analys

Genom information i tidigt skede om kommande planprojekt till nämnden samt genom tidig dialog med ansvariga förvaltningar är stadsdelsförvaltningen väl förberedd i samrådsskedet. På så sätt undviks begäran om uppskov med yttrande över nya detaljplaner.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ge tidig information till nämnden om kommande planprojekt.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Nämnden informeras genom de markanvisningar som kommit till nämnden för kännedom.			

Nämndmål:

Nämnden ska verka för att nya bostäder med särskild service byggs i stadsdelsområdet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att fler personer med funktionsnedsättning kan få en lämplig bostad i stadsdelsområdet.

Analys

Förvaltningen bevakar fortlöpande möjligheterna att inrätta bostäder med särskild service i kommande nybyggnation i stadsdelsområdet i dialog med fackförvaltningarna och byggherrar. I december 2015 beräknas sju servicelägenheter i kvarteret Golvläggaren i Årstadal stå klara.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska öppna en ny grupp- eller servicebostad varje år.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Förvaltningen bevakar fortlöpande möjligheterna att inrätta bostäder med särskild service i kommande nybyggnation i stadsdelsområdet i dialog med fackförvaltningarna och byggherrar. Under 2015 beräknas sju servicelägenheter i kvarteret Golvläggaren i Årstadal färdigställas.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

 Uppfylls helt

Analys

Genom hanteringen av kultur- och föreningsbidrag bidrar nämnden till möjligheter för medborgare att utöva kulturverksamhet. I samband med exploateringsprojekt i stadsdelsområdet bevakar förvaltningen möjligheterna att utveckla tillgången till lek, rekreation och spontanidrott.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	79,86 %			78 %	fastställs 2015	2015
Analys Stadsdelens skolelever i åldrarna 10-17 år har besvarat en enkät med frågor om bland annat deras fritidsaktiviteter. Av 1117 svarande elever är 80 % nöjda eller mycket nöjda med tillgången till meningsfulla aktiviteter.						

Nämndmål:

Boende i Hägersten- Liljeholmen upplever ett varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att boende i Hägersten-Liljeholmen upplever ett varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv.

Analys

Förvaltningen arbetar med att göra det lokala kulturutbudet mera tillgängligt. Barn och ungdomar är prioriterade i förvaltningens satsningar där de ska ges möjligheter att uppleva och själva utöva kulturaktiviteter. I samband med utveckling och exploateringar i området

lyfter förvaltningen fram behovet av möjligheter till spontan lek och idrott. Under 2013 togs ett program för upprustning av Aspudsparken fram, i det arbetet har tillgänglighetsaspekten beaktats. Upprustningen av Aspudsparken påbörjades 2014 och slutfördes 2015, invigning genomfördes i augusti 2015. Förvaltningen har sökt och erhållit tillgänglighetspengar för 2015 och kommer bl.a. under hösten anlägga två utegym i stadsdelen, i Mellanbergsparken i Hägerstensåsen samt vid konstgräsplanen längs Vantörsvägen i Fruängen. Detta för att öka möjligheterna till spontanidrott.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen ska se till att tillgänglighetsaspekter beaktas vid Aspudsparkens upprustning.	2015-01-01	2015-09-01	
Analys Upprustningen av parken påbörjades 2014 och slutfördes 2015. Hänsyn till tillgänglighetsaspekter utifrån stadens riktlinjer har beaktats under hela processens gång.			
▶ Förvaltningen ska under året utreda om det finns möjlighet att anlägga två utegym i stadsdelen, förutsatt att tillgänglighetsmedel erhålls.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Under hösten kommer två utegym att anläggas, i Mellanbergsparken i Hägerstensåsen samt vid konstgräsplanen längs Vantörsvägen i Fruängen.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.8 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

● Uppfylls helt

Analys

Äldres hälsa och välbefinnande står i fokus för stadsdelens äldreomsorg. Målet är att bidra till ett aktivt och hälsosamt åldrande och skapa möjligheter för gemenskap. Förebyggande insatser erbjuds bl.a. av Seniorhälsans verksamhet på servicehusen och mötesplatserna med olika former av aktiviteter, syn- och hörselkonsulent, fixartjänsten, anhörigkonsulent, dietist, dagsutflykter, kultur och social samvaro. Pensionärs- och frivilligorganisationernas verksamheter och insatser har stor betydelse för de äldres möjligheter till aktiviteter i gemenskap med andra.

Äldreomsorgens verksamheter samverkar med andra vårdgivare för att ge den äldre med omfattande behov en trygg, säker och sammanhållen vård och omsorg i hemmet. Inom samverkansmodellen Bättre samverkan Bättre Liv pågår arbetet med att utveckla gemensamma rutiner för en personcentrerad, trygg och sammanhållen vård och omsorg för personer med demenssjukdom.

Äldreomsorgens verksamheter ska hålla en god kvalitet och erbjuda en trygg och individuellt anpassad vård och omsorg. I fokus för verksamheterna står att stärka den enskildes delaktighet i planeringen och utförandet av den egna vården och omsorgen samt att ta tillvara och stödja den äldres egna resurser, så långt som möjligt. Verksamheterna har i uppdrag att planera sin bemanning så att den äldre i så hög grad får hjälp av samma personal.

Vårdplanering, genomförandeplanen och levnadsberättelsen är utgångspunkten för planering och utförande av den individuella omvårdnaden.

I samråd med brukaren upprättas en individuell genomförandeplan. En kontaktman erbjuds vilken har i uppdrag att följa upp att den äldre får sina behov tillgodosedda och att insatserna utförs utifrån genomförandeplanen. Löpande dokumentation förs för att säkerställa att den enskilde får sina insatser utförda. Enhetschef följer upp att alla brukare har en aktuell genomförandeplan.

Hemtjänstpersonalen använder handdatorer för att dokumentera och säkerställa att beställda insatser utförs. Det nya tids- och registreringssystemet säkerställer att insatserna utförs enligt biståndsbeslutet. Genom omsorgsdagboken kan anhöriga efter medgivande från den äldre följa utförandet.

Hägersten-Liljeholmens hemtjänst erbjuder specialiserad hemtjänstgrupp, som vänder sig till personer med demenssjukdom.

Verksamheternas kvalitet följs upp genom årlig verksamhetsuppföljning som genomförs av förvaltningen, utifrån stadens gemensamma modell. Enheterna genomför också egna kontroller och uppföljningar för att säkerställa sina rutiner. Brukarnas nöjdhet med kvaliteten följs upp bl.a. genom årliga brukarundersökningar samt brukar- och anhörigmöten.

Kvalitetsuppföljning vid vård- och omsorgsboende och hemtjänst genomförs av utbildade observatörer.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som får en daglig utevistelse - vård och omsorgsboende				95 %	95 %	2015
Analys						
Varje boende ska erbjudas daglig utevistelse, utifrån den enskildes egen vilja och förmåga. Det ska vara ett aktivt erbjudande från personalen och inkludera all form av utevistelse, exempelvis promenader eller möjlighet att sitta på balkong.						
  Andelen nöjda omsorgstagare - biståndsbedömd dagverksamhet (äldreomsorg)	97 %	93 %		95 %	95 %	2015
Analys						
Årets centrala brukarundersökning för dagverksamhet är klar. Resultaten visar att det har skett en positiv utveckling vad gäller helhetsomdömet för dagverksamheten i stadsdelen, från 93 % nöjda brukare år 2014 till 97 % nöjda brukare i årets mätning. Resultatet för staden är 95 % nöjda brukare.						

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andelen nöjda omsorgstagare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)		85 %		85 %	85 %	2015
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppfyllas totalt sett för 2015. Tidigare års brukarundersökningar har visat att brukarna är nöjda hemtjänsten samt att årsmålet uppfyllts totalt sett. Samtidigt har brukarnas nöjdhet mellan de olika hemtjänstutförarna varierat.						
Andelen nöjda omsorgstagare - vård- och omsorgsboende (äldreomsorg)		86 %		85 %	85 %	2015
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppfyllas totalt sett för 2015. Tidigare års brukarundersökningar har visat att brukarna är nöjda med sitt vård- och omsorgsboende samt att årsmålet uppfyllts totalt sett. Samtidigt har brukarnas nöjdhet mellan olika vård- och omsorgsboenden varierat. Resultaten för årets brukarundersökningar presenteras i oktober.						
Kontinuitet i omsorgen - hemtjänst i ordinärt boende				10	Maximalt 10 personer	2015
Analys Hemtjänsten ska planera sin bemanning så att den enskilde får hjälp av samma personal så långt som möjligt.						
Måltiden är en trevlig stund på dagen - Vård och omsorgsboende (äldreomsorg)		66 %		77 %	78 %	2015
Analys Maten och måltiden är ett fortsatt viktigt förbättringsområde och äldreomsorgen har sedan november 2014 en dietist som ska arbeta med att öka kompetensen och utveckla detta i samarbete med personalen. 2014 uppfylldes inte årsmålet.						
Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)		84 %		77 %	77 %	2015
Analys 2014 tyckte 84 % av brukarna att personalen tog hänsyn till deras åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras. Förvaltningen bedömer att årsmålet även kommer att uppfyllas i år.						
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)		78 %		86 %	86 %	2015
Analys 2014 uppfylldes inte årsmålet totalt sett. Hemtjänstens arbete med att öka personalkontinuiteten är fortsatt prioriterat.						
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende (äldreomsorg)		92 %		90 %	90 %	2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys						
Förvaltningen bedömer att årsmålet liksom tidigare år kommer att uppfyllas och att de boende även fortsättningsvis känner sig trygga på sitt boende.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska, i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna, utveckla principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen	2015-01-01	2015-12-31	
Analys			
Äldreförvaltningen har i samråd med stadsledningskontoret tagit fram en plan för uppdraget. Stadsdelsförvaltningarna kommer att involveras i detta utvecklingsarbete.			
  Stadsdelsnämnderna och äldrenämnden ska i samverkan ta fram ett system som ger en samlad bild av äldres synpunkter på äldreomsorgen i hela staden	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska delta i stadens utredning av arbetstidsförläggning och heltidsnorm för grupper med särskilt utsatta arbetsvillkor	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med äldrenämnden och kommunstyrelsen utreda om riktlinjerna är underfinansierade samt behov av justering med hänsyn till boendelöftet 85+	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska införa könsuppdelad statistik i verksamheten	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska se till att alla äldre kan välja kommunal hemtjänst och kommunal utförare av trygghetslarm	2015-01-01	2015-12-31	
Analys			
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd erbjuder kommunal hemtjänstutförare som också svarar på trygghetslarm.			
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden ta fram en tydlig rättighet till utevistelser i vård- och omsorgsboende	2015-01-01	2015-12-31	
Analys			
Vid vård- och omsorgsboende erbjuds de boende utevistelse utifrån behov och önskemål.			
  Stadsdelsnämnderna ska utöka arbetet och registrerandet i Senior alert och svenska palliativregistret för att gynna verksamhetsutvecklingen inom äldreomsorgen	2015-01-01	2015-12-31	
Analys			
Äldreomsorgens verksamheter registrerar i de nationella kvalitetsregistren Senior Alert och Palliativa registret. Verksamheterna har kommit olika långt i arbetet med riskbedömningar och registreringar i kvalitetsregistren, vilket innebär att detta är ett fortsatt prioriterat förbättringsområde.			
  Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen se över den långsiktiga kvalitetsuppföljningen och behovet att återinföra äldreomsorgsinspektörer respektive tillsynspersoner över	2015-01-01	2015-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
social omsorg. Utredningen samordnas med kommunstyrelsens uppföljning av den fördjupade kvalitetsuppföljningen.			
Analys Förvaltningen deltar i detta arbete med förslag och synpunkter på hur äldreomsorgens uppföljning kan utvecklas och förbättras.			
  Äldrenämnden ska initiera en utvärdering av valfrihetssystemet och ersättningssystemet inom hemtjänsten för att skapa en mer hållbar organisation och öka inflytandet för de äldre och de anställda, i samverkan med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Äldre ska få insatser av god kvalitet som erbjuder delaktighet och stärker förmågan att leva ett självständigt liv.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Äldre ska vara nöjda med äldreomsorgen och tycka att de är delaktiga och kan påverka utformningen av sin äldreomsorg. Resultatet följs upp i brukarundersökningar.

Analys

Äldreomsorgens uppdrag är att ge äldre en god och trygg service, vård och omsorg, som är individuellt anpassad. I alla verksamheter står bemötandet, äldres hälsa, välbefinnande och delaktighet i fokus.

Enheternas arbete utgår från kommunfullmäktiges mål och indikatorer om brukarnas nöjdhet med verksamheten, tryggheten, måltiden, utevistelsen och möjligheten att påverka hur hjälpen från hemtjänst utförs samt kvalitetskraven på kontinuitet, bemanning och utbildning.

Hemtjänsten arbetar med att öka kontinuiteten. Bemanningen planeras så att den äldre får hjälp av samma personal, så långt som möjligt. Den kommunala hemtjänsten fortsätter också att erbjuda stöd till personer med demenssjukdom genom sin specialiserade hemtjänstgrupp ”demensgruppen”.

Utveckling av kontaktmannaskapet, teamarbetet och dokumentationen fortgår vid alla verksamheter för att säkerställa en individuellt anpassad vård och omsorg och den enskildes delaktighet.

Personalen har ett rehabiliterande synsätt för att så långt som möjligt ta tillvara den äldres egna resurser så att den äldre kan bibehålla sina funktioner. Förebyggande insatser och åtgärder genom riskbedömningar är fortsatt prioriterat.

Vid vård- och omsorgsboende fortsätter arbetet med att ge de boende en meningsfull vardag genom möjlighet till daglig utevistelse, trevliga måltider, gemenskap och aktiviteter.

Verksamheten med ”ungdomsbesök” fortgår på vård- och omsorgsboende med ungdomar på helgerna som hjälper till med olika aktiviteter för de boende.

Kvaliteten i dagverksamheten fortsätter att utvecklas och anpassas utifrån deltagarnas behov och önskemål.

Äldreomsorgen har ett brett utbud av aktiviteter genom Seniorhälsans verksamhet och pensionärsorganisationernas insatser på servicehusen och mötesplatserna. På mötesplatserna anordnas också aktiviteter med finskt tema. Ett viktigt utvecklingsområde är att hitta former för hur fler äldre som bor ensamma hemma ska ges möjlighet att delta i aktiviteterna.

Anhöriga ska känna att de får det stöd som de behöver. Utvecklingsarbete pågår för att nå och fånga upp anhörigas behov i ett så tidigt skede som möjligt, bl.a. genom tydligare information om anhörigstöd och utbildningsinsatser för äldreomsorgens personal i bemötande och anhörigfrågor, såsom utbildning av anhörigombud.

Nämndmål:

Den enskilde ska erbjudas en god hälso- och sjukvård som är trygg, säker och förebyggande.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

De äldre som bor på servicehus, vård- och omsorgsboende eller servicehus samt de som bor i socialpsykiatrisk gruppboende får en trygg och säker hälso- och sjukvård.

Analys

Förvaltningens bedömning är att hälso- och sjukvården inom äldreomsorgen håller en god kvalitet. Kvaliteten följs upp genom förvaltningens avtals- och verksamhetsuppföljning, dokumentationsgranskning, oanmälda besök, verksamheternas patientsäkerhetsberättelse, egenkontroll samt rapportering av indikatorer, hälso- och sjukvårdsstatistik och avvikelser till medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), som sammanställs i en årlig rapport till stadsdelsnämnden.

Verksamheterna fortsätter att utveckla teamarbetet kring varje boende för att säkerställa att vården, omsorgen och insatserna anpassas utifrån den enskildes behov och förutsättningar. Riskbedömningar för fall, undernäring och trycksår genomförs och ligger till grund för planering av den boendes vård och omsorg. I Senior Alert registreras bland annat det förebyggande arbetet kring fall, undernäring, trycksår och munhälsa. I Palliativa registret registreras arbetet kring vård i livets slutskede. Verksamheterna registrerar också i BPSD-registret. BPSD står för Beteendemässiga och Psykiska Symtom vid Demens. Enheternas arbete med riskbedömningar och registreringar är ett fortsatt prioriterat förbättringsområde.

En god hygienisk standard ska upprätthållas. Personalen arbetar utifrån de basala hygienrutinerna och hygienronder eller uppföljning av hygienronder genomförs regelbundet. Obligatorisk utbildning för sjuksköterskor i sårvård har genomförts.

Äldreomsorgens verksamheter har ett bra samarbete med läkarorganisationerna där man tillsammans säkerställer rutiner och utvecklar det systematiska kvalitetsarbetet utifrån den

lokala samverkansöverenskommelsen. Prioriterade områden är läkemedelsgenomgångar och vård i livets slutskede. Samverkansöverenskommelsen har reviderats och förtydliganden har gjorts bl.a. när det gäller den palliativa vården samt läkarorganisationernas ansvar för ev. basala minnesutredningar.

Stadsdelsförvaltningen har också regelbundna samverkansmöten med landstingets beställare och vårdcentraler inom stadsdelsområdet.

Införande av ett nytt dokumentationssystem pågår. Dokumentationsstödet bygger på nationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa kallat ICF. Detta är ett omfattande förändringsarbete som kommer att pågå under flera år. Förvaltningens äldreomsorg har en organisation med en processledare för samordning och stöd i förändringsarbetet. Handledare finns också som stöd för enheternas hälso- och sjukvårdspersonal. Processledarna får kontinuerlig utbildning.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Andel boende som erbjuds munhälsobedömning.				95 %		2015
Analys I kvalitetsregistret Senior Alert registreras bl.a. det förebyggande arbetet kring munhälsa. För att lyfta fram vikten av munhälsobedömning och för att följa upp enheternas arbete har äldreomsorgen fr.o.m. i år tagit fram en indikator för detta. Arbetet behöver intensifieras på enheterna.						
◆ Andel boende som erbjuds riskbedömning för fall.		87		95 %		2015
Analys Boende vid vård- och omsorgsboende och servicehus erbjuds riskbedömning för fall, som genomförs enligt en särskild metod. Arbetet behöver intensifieras.						
◆ Andel boende som erbjuds riskbedömning för trycksår.		86		95 %		2015
Analys Boende på vård- och omsorgsboende och servicehus erbjuds riskbedömning för trycksår, som genomförs enligt en särskild metod. Detta är ett fortsatt förbättringsområde där arbetet behöver intensifieras på enheterna.						
◆ Andel boende som erbjuds riskbedömning för undernäring.		85		95 %		2015
Analys Boende på vård- och omsorgsboende och servicehus ska erbjudas riskbedömning för undernäring enligt en särskild metod. Detta är ett fortsatt förbättringsområde där arbetet behöver intensifieras på enheterna.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Verksamheterna ska säkerställa att en vårdplan upprättas för vård livets slutskede vid väntat dödsfall.	2014-01-01	2015-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Utvecklingsarbetet kring vård i livets slutskede och upprättande av vårdplan är fortsatt prioriterat.			
 Verksamheterna ska säkerställa att registrering genomförs i BPSD-registret.	2012-01-01	2015-12-31	
Analys Hälso- och sjukvårdspersonal, omvårdnadspersonal och chefer har utbildats i BPSD-registrering. Enheternas arbete med att registrera i BPSD-registret är ett fortsatt förbättringsområde.			
 Äldreomsorgen ska samverka och bistå landstinget i genomförandet av läkemedelsgenomgångar på vård- och omsorgsboende och servicehus.	2011-01-01	2015-12-31	
Analys Boende på vård- och omsorgsboende och servicehus erbjuds läkemedelsgenomgång minst en gång per år av patientansvarig läkare gemensamt med omvårdnadsansvarig sjuksköterska vid boendet.			

Nämndmål:

Äldre ska erbjudas aktiviteter och social samvaro

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

De äldre i stadsdelen är nöjda med Seniorhälsans verksamhet och dagsutflykterna.

Analys

De äldre i stadsdelen erbjuds ett brett utbud av olika aktiviteter, som bidrar till ett aktivt och hälsosamt åldrande i gemenskap med andra. Seniorhälsans och pensionärsorganisationernas verksamheter på servicehusen och på mötesplatserna Antikträffen och Hövdingagården är som vanligt uppskattade och välbesökta. Under sommaren har verksamheterna haft många besökare och många har deltagit i gymnastiken och varit på gymmet vid Fruängsgårdens servicehus.

Dagsutflykter erbjuds under hela året men med fokus på sommarmånaderna. Utflykterna vänder sig främst till äldre som har svårt att ta sig ut på egen hand. Äldrestöd har genomfört 46 resor med grupper om fem personer samt en resa till Skokloster med 40 deltagare. Totalt 270 deltagare eller 240 personer.

På servicehusen anordnas olika finskspråkiga aktiviteter, såsom karaoketräffar och musikstunder. Under våren arrangerades en bussresa och det blir en till bussresa under hösten.

På vård- och omsorgsboende erbjuds olika dagliga aktiviteter både i grupp och individuellt som planeras av aktivitetsombuden. Projektet "Ungdomsbesök på vård- och omsorgsboende" där ungdomar på helgerna hjälper de boende att delta i olika aktiviteter, utvistelse och olika kulturupplevelser fortsätter.

Feriearbetarnas insatser uppskattas av äldreomsorgens verksamheter. I år tog äldreomsorgen emot ett 90-tal feriearbetare, såväl inom verksamheter i egen regi, som entreprenader och privata utförare.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel deltagare som är nöjda med dagsutflykterna		100		85 %		2015
Analys Dagsutflykterna är mycket populära och uppskattade av deltagarna. Förvaltningen bedömer att målet kommer att uppfyllas även för 2015.						
 Andel deltagare som är nöjda med Seniorhälsans verksamhet		100 %		85 %		2015
Analys Förvaltningen bedömer att målet kommer att uppfyllas även för 2015. Seniorhälsans verksamhet på servicehusen och träfflokaler erbjuder ett brett utbud av olika aktiviteter. Verksamheten är välbesökt och uppskattad.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Dagsutflykter ska anordnas för äldre under hela året. Program ska tas fram.	2011-01-01	2015-12-31	
Analys Dagsutflykter för äldre anordnas under hela året med fokus på sommarmånaderna. Utflykterna vänder sig främst till äldre som har svårigheter att ta sig ut på egen hand. Dagsutflykter har genomförts under sommaren och alla äldre som ville har fått åka med.			

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Miljöarbetet som genomförs i nämndens verksamheter utgår från de mål och indikatorer som fastställts av kommunfullmäktige. Nämndens miljöhandlingsplan, som utgår från Stockholms miljöprogram, ligger till grund för nämndens miljöarbete.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Stockholm är klimatneutralt

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden bidrar till stadens mål genom att miljöanpassa sina verksamheter. Arbetet för att öka hämtning av matavfall i berörda verksamheter pågår. Förvaltningen använder enbart miljöbilar i sina verksamheter varav 7 av 17 bilar är elbilar. Ett viktigt fokus för förvaltningen är fortsatt information och tydliga anvisningar för att enheterna ska tanka alternativa drivmedel.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling		58,7 %		60 %	fastställs 2015	2015
Analys Förvaltningen bedömer att målet kommer att uppnås.						
  Elanvändning per kvadratmeter		63 kwh/kvm		63 kwh/kvm	32 kWh	2015
Analys Förvaltningen bedömer att nämndens årsmål kommer att uppnås.						

Nämndmål:

Verksamheterna bedrivs med lägsta möjliga miljöbelastning

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att nämndens verksamheter bedrivs med lägsta möjliga miljöbelastning.

Analys

Vid investeringar i inventarier och maskiner är inriktningen att byta ut äldre kyl- och frysanläggningar, torkskåp med mera i syfte att bidra till minskad energiförbrukning. Under året kommer befintliga bilar att bytas ut mot elbilar där så är möjligt när leasingavtalen löper ut.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel remissyttranden över detaljplaner där förvaltningen bevakar frågor ur perspektivet hållbar stadsutveckling	100 %	100 %		100 %		2015
Analys Förvaltningen bevakar samtliga förslag på nya detaljplaner ur ett hållbarhetsperspektiv och lämnar synpunkter där det är motiverat. Hittills har förvaltningen lämnat synpunkter på fem detaljplaner under året.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ersätta befintliga bilar då avtalen löper ut under året, med elbilar där det är möjligt.	2015-01-01	2015-12-31	
 Genom informationsinsatser säkerställa att de enheter som berörs tankar förnyelsebart drivmedel när detta finns att tillgå på tankstationerna.	2015-01-01	2015-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Skapa förutsättningar för de enheter som tillhandahåller mat att genomföra utsortering av matanfall	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är hållbara

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har totalt 17 miljöbilar varav 7 är elbilar. Ett viktigt fokus under 2015 är fortsatt information och tydliga anvisningar för att enheterna ska tanka alternativa drivmedel samt att befintliga bilar kommer att bytas ut under året mot elbilar där så är möjligt när leasingavtalen löper ut. Medarbetarna följer förvaltningens resepolicy.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elbilar		52,94 %		45 %	10 %	2015
Analys Av förvaltningens 17 miljöbilar är 7 elbilar.						
  Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	Tertial 2 2015
Analys Av förvaltningens 17 miljöbilar är 7 elbilar.						
  Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	74,3 %	60,84 %		45 %	tas fram av nämnd/styrelse	Halvår 1 2015
Analys Förvaltningen bedömer att målet kommer uppnås.						

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden bidrar till stadens mål genom att endast använda miljöbilar i sina verksamheter. Av stadsdelsförvaltningens 17 miljöbilar är 7 elbilar. Ingen av dessa har dubbdäck.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel dubbdäck	0 %	0 %		0 %	tas fram av nämnden/styrelsen	2015

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil

● Uppfylls helt

Analys

Nämnden bidrar till målet genom att i första hand välja miljövänliga alternativ vid upphandling av varor och tjänster.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	36,42 %	27,38 %	25 %	25 %	25 %	Tertial 2 2015
<p>Analys</p> <p>Årsmålet beräknas uppnås. Staden inledde 2013 ett pilotinförande av ett elektroniskt inköpsstöd, en e-handlingsmodul, i stadens ekonomisystem som ska möjliggöra för stadens nämnder att göra inköp på rätt sätt. Syftet har varit att utveckla, effektivisera och kvalitetssäkra stadens inköpsprocesser och rutiner i elektronisk miljö genom bl.a. en ökad ramavtalstrohet, förbättrade rutiner för beställning och bokföring samt förbättrade möjligheter för uppföljning och analys. Detta innebär bl.a. en trygghet i att de varor som köps redan är upphandlade varor, att inköpen godkänns innan beställningen går till leverantör samt att ekologiska varor är tydligt markerade i stadens ekonomisystem. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning har sedan 2013 deltagit i pilotomgången av modulen, vilket till stora delar har bidragit till att andelen ekologiska livsmedel i förvaltningens egna verksamheter har ökat.</p> <p>Vänligen se länken för ytterligare information om inköpsmodulen: http://intranat.stockholm.se/Sidor/2013/4/Elektroniskt-inkop---staden/</p>						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram kriterier för att undvika barns exponering för skadliga kemikalier på stadens förskolor inom ramen för kemikalieplanen	2015-01-01	2015-12-31	
▶ Konsumentrådgivningen ska ges ett uppdrag kring konsumentinformation om etisk och miljömässig konsumtion.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Nämndens mål förväntas uppfyllas i allt väsentligt under året. Några har dock inte kunnat uppfyllas inom beslutad budget.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Företag väljer att etablera sig i Stockholm

● Uppfylls helt

Analys

Målet beräknas uppnås. Förvaltningen bidrar till SBR:s utvecklingsarbete med lokal kännedom och genom att sprida information om stadens företagsservice.

Nämndmål:

Nämnden ska bidra till att Stockholm ska vara Europas ledande hållbara tillväxtregion 2020.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stockholm ska vara hållbar avseende såväl ekonomisk, social, demokratisk som ekologisk utveckling. För Söderort är en ökad etablering av attraktiva arbetsplatser särskilt viktig. För att nå framgång krävs deltagande från alla stadens nämnder och bolag, näringsliv och fastighetsägare. I det arbetet ska utvecklingen Telefonplan till ett kluster för kreativa näringar prioriteras.

Analys

Målet beräknas uppnås. Styrgruppen för Telefonplan, där förvaltningen deltar, samlas regelbundet och planerar gemensamt det fortsatta arbetet. Förvaltningen deltar i möten med företagargrupper i Liljeholmen, Västberga och Västertorps centrum.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
●	Stadsdelsnämnden deltar i lokala företagargrupper i området.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelen har en förhållandevis stabil och låg andel bidragstagare jämfört med befolkningens storlek. Andelen och antalet bidragstagare har under perioden ökat något jämfört med mätningen i samband med tertialrapport 1. Antalet personer som är långvarigt bidragsberoende fortsätter dock att minska något och utgör nu ungefär 43 % av samtliga bidragstagare i stadsdelen. Ökningen av ärenden vid enheten för ekonomiskt bistånd under juni och juli föranledde en genomlysning av nyaktualiserade ärenden. Analysen pekade inte på några tydliga orsaker till ärendeökningen. Av de nyaktualiserade ärendena var personer under 35 år något överrepresenterade, dessa hade främst arbetslöshet som försörjningshinder. Utvecklingen av tendenserna till ett växande ärendeantal kommer att följas nogsamt, under augusti har dock antalet ärenden minskat något i förhållande till juni och juli.

Fokus i arbetet ligger på att hjälpa bidragstagare till en annan försörjning genom att fortsätta samarbetet med jobbtorget, arbetsförmedlingen, försäkringskassan m.fl. Förvaltningen satsar på gruppen långvariga bidragstagare bland annat genom att erbjuda visstidsanställningar inom staden samt genom att erbjuda andra anpassade insatser via Jobbtorget och även arbetsträningsplatser vid förvaltningens egna sysselsättningsverksamheter. Hittills har elva personer kommit ut i visstidsanställningar.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	12 st	84 st	20 st	20 st	500 st	Tertial 2 2015
● Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi		268 st		270 st	6 700 st	2015
Analys						
Det exakta antalet går ännu ej att utläsa, men förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att nås.						
● Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,83 %	0,82 %	0,85 %	0,9 %	2,0 %	Tertial 2 2015
Analys						
Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås. Den tidigare trenden med sjunkande andel och antal personer som uppbär försörjningsstöd har under perioden stannat av. Andelen personer som uppbär ekonomiskt bistånd i relation till befolkningen har ökat marginellt från 0,81 i tertial 1 till 0,83 under aktuell period. Under augusti 2014- juli 2015 var antalet i genomsnitt 685 personer mot 665 personer samma period för ett år sedan. Genomsnittet för stadens andel personer som har ekonomiskt bistånd är 1,76 %, vilket är en minskning sedan föregående år då andelen var 1,9 %.						

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,53 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	1,2 %	Tertial 2 2015
Analys						
Andel personer med långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd fortsätter att minska något. Andelen vuxna med långvarigt bidragsberoende jämfört med stadsdelens befolkning uppgår till 0,53 % jämfört med 0,54 % för samma period för ett år sedan och 0,57 % för två år sedan. Under mätperioden augusti 2014- juli 2015 uppmättes antalet långvarigt bidragsberoende i genomsnitt till 298 personer mot 301 personer för samma mätperiod för ett år sedan och 309 personer för två år sedan. I staden som helhet uppgår andelen långvariga bidragstagare till 1,16 %.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen	2015-01-01	2015-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna kartlägga behovet av lokala jobbtorg och påbörja uppstart av två verksamheter	2015-01-01	2015-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka i syfte att främja samordning, utveckling och en effektiv uppföljning av stadens arbetsmarknadsåtgärder. Arbetsmarknadsnämnden ska vara sammankallande för denna samverkan	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska möjliggöra tidsbestämda anställningar, yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter.	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna, äldrenämnden och arbetsmarknadsnämnden ska göra det möjligt för elever på omsorgsprogrammet och omsorgscollegor att få feriejobb i stadens äldreomsorg.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Andelen bidragstagare i befolkningen ska minska.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen invånare i stadsdelsområdet som har annan försörjning än ekonomiskt bistånd ska öka.

Analys

Andelen personer som uppbär ekonomiskt bistånd av stadsdelens befolkning är fortsatt låg, 0,83 % jämfört med 1,76 % i hela staden. Andelen och antalet bidragstagare i stadsdelen har dock ökat något under perioden. Antalet långvariga bidragstagare har däremot minskat något, vilket kan ha sin förklaring i förvaltningens satsning på att ge stöd och insatser till långvariga bidragstagare till exempel genom arbetsträning, visstidsanställningar och stöd av konsultläkare med ansökan om sjukersättning. Utvecklingen av antalet bidragstagare kommer att följas noggrant. Förvaltningen bedömer att nämndens årsmål på 0,9 % kommer att uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål samt mål för verksamhetsområdena dock uppfylls inte målen inom tilldelad budget. Nämnden prognostiserar ett nettounderskott om 13,5 mnkr före resultatdispositioner och efter resultatöverföringar med 12,1 och begärda budgetjusteringar med 1,4 mnkr redovisas budget i balans. Detta är förbättring med 17,8 mnkr jämfört med föregående prognos. Underskotten återfinns inom äldreomsorg, individ- och familjeomsorg, stadsmiljö samt inom ekonomiskt bistånd. Efter pågående och planerade budgethållningsåtgärder samt effektiviseringar gör ansvariga chefer mera rättvisande prognoser på årsutfallet. Månatliga ekonomiska avstämningar genomförs på enhetsnivå för att noggrant följa den ekonomiska utvecklingen. Vid eventuella avvikelser från budget vidtas åtgärder och verksamheten anpassas utifrån de nya förutsättningarna.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen	1 st	1 st		2 st	tas fram av nämnden	2015
Analys						
Under 2015 anmäldes två enheter, varav en fullföljde deltagandet i stadens kvalitetsutmärkelse.						
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	99,99 %		100 %	100 %	Tertial 2 2015
Analys						
Budget inkluderar beräknade prestationsförändringar med 21,3 mnkr och budgetjusteringar med 1,4 mnkr.						
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100,8 %	100,2 %		100 %	100 %	Tertial 2 2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys						
Budget inklusive prestationsförändringar men exklusive beräknade budgetjusteringar. Efter resultatdispositioner och beräknade budgetjusteringar beräknas ingen avvikelse mot budget.						
  Nämndens prognossäkerhet T2		0 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2015
Analys						
I tertialrapport 2 rapporteras en prognos, indikatorns utfall redovisas i verksamhetsberättelsen.						

Nämndmål:

Nämndens verksamheter ska bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt och inom beslutad budget

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningen beräknar att verksamheterna kan bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt och inom beslutad budget.

Analys

Nämnden prognostiserar ett nettounderskott om 13,5 mnkr före resultatdispositioner och budgetjusteringar. Det prognostiserade underskottet motsvarar 0,76 procent av nämndens totala budget. Efter resultatöverföringar med 12,1 mnkr och begärda budgetjusteringar med 1,4 mnkr redovisas budget i balans. Detta är förbättring med 17,8 mnkr jämfört med föregående prognos. Underskotten återfinns inom äldreomsorg, individ- och familjeomsorg, stadsmiljö samt inom ekonomiskt bistånd.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt för en budget i god ekonomisk balans. Enheterna är kostnadseffektiva och de administrativa kostnaderna fortsätter att hållas låga. Efter pågående och planerade budgethållningsåtgärder samt effektiviseringar gör ansvariga chefer mera rättvisande prognoser på årsutfallet. Månatliga ekonomiska avstämningar genomförs på enhetsnivå för att noggrant följa den ekonomiska utvecklingen. Vid eventuella avvikelser från budget vidtas åtgärder och verksamheten anpassas utifrån de nya förutsättningarna.

Risk- och väsentlighetsanalys (ROV) genomförs av alla enheter. Internkontroll genomförs på enheterna och kontroll av enheternas internkontroll genomförs.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Demokratiinsatserna för Hägersten-Liljeholmen bygger på de övergripande målen för staden med särskilt fokus på insatser för unga.

Stadsdelsförvaltningen arbetar aktivt för att vara en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor. Arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud genomförs under våren.

Kompetensförsörjning säkerställt bl.a. genom individuella kompetensutvecklingsplaner. Jämställdhets- och mångfaldsplanen beaktas vid rekryteringar, genom informationsinsatser och diskussioner.

Förvaltningen arbetar för att de som har ofrivillig deltid ska erbjudas heltid. Målet om sjukfrånvaron beräknas inte uppfyllas helt under året.

Medarbetarenkäten har visat goda resultat och årsmålen för indikatorerna för medskapande är uppfyllda. Förvaltningen beräknas kunna erbjuda feriearbete till 270 ungdomar under året.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är fritt från diskriminering

● Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms uppnås. Förvaltningen arbetar aktivt med att informera om normer och värderingar på chefsforum och föreläsningar. Värdegrunden och stadens plan för likabehandling diskuteras i verksamheten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering och motverka en etnisk- och könssegregerad verksamhet	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning beroende på kön	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Den enskilde ska få ett gott bemötande

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla som har kontakt med förvaltningens verksamheter ska bemötas med kunskap och respekt.

Analys

Målet bedöms uppfyllas. Under året har förvaltningen informerat om och genomfört inspirationstillfällen och utbildningstillfällen kring bemötande för chefer och ambassadörer i verksamheterna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Jämställdhets- och likabehandlingsplanen behandlas på APT en gång per år	2015-04-22	2015-12-31	
 Verksamheterna ska fortsätta arbetet med att utveckla sitt bemötande. Samtliga enheter väljer ut ett förbättringsområde.	2014-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Förvaltningens verksamheter är fria från diskriminering

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inga klagomål och synpunkter gällande diskriminering

Förväntat resultat

Invånare och medarbetare upplever att nämndens verksamheter är fria från diskriminering.

Analys

Målet bedöms uppnås. Förvaltningen arbetar aktivt med att informera om normer och värderingar på chefsforum och föreläsningar. Värdegrunden och stadens plan för likabehandling diskuteras i verksamheten.

Nämndmål:

Öka kunskaperna om normkritisk granskning

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kunskaperna om normkritisk granskning ska öka genom utbildningsinsatser.

Analys

En utbildningsinsats för nyckelpersoner och chefer har genomförts och ett fortsatt arbete är planerat.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utbildningsinsats i normkritisk granskning för strategiska funktioner ska genomföras.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls delvis

Analys

Stadsdelsförvaltningen arbetar aktivt för att vara en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor. Arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud genomförs under våren. Chefsforum som riktar sig till alla chefer har genomförts månatligen under vår och höst med olika teman. Kompetensförsörjning har säkerställts bl.a. via medarbetarsamtal då individuella kompetensutvecklingsplaner utarbetas. Enheterna har arbetat aktivt utifrån jämställdhets- och mångfaldsplanen bl.a. vid rekryteringar, genom informationsinsatser och diskussioner. Jämställdhets- och mångfaldsplanen ska uppdateras under hösten.

Målet att 100 % av de som har ofrivillig deltid ska erbjudas heltid under året beräknas inte uppnås under året. Utrymmet och möjligheterna att kombinera anställningar finns inte alltid i verksamheterna. Underlag har skickats regelbundet ut till cheferna med aktuella uppgifter om deltidsanställda som vill ha heltid, så cheferna har vetat vilka som funnits kvar av de som begärt heltid. Vid kontakter om behov av personal har cheferna påmint om dessa personer. Målet om sjukfrånvaron beräknas inte uppfyllas helt under året.

Medarbetarenkäten har visat goda resultat och årsmålen för indikatorerna för medskapande är uppfylla.

Förvaltningen beräknas kunna erbjuda feriearbete till 270 ungdomar under året.

Intentionerna i barnkonventionen genomsyrar alla verksamheter inom stadsdelsförvaltningen. Förvaltningens utgångspunkt är att alla barn och ungdomar ska ha lika goda möjligheter oavsett bakgrund.

Den första oktober återgår Fruängsgårdens B-hus och två enheter med serviceelägenheter i egen regi. Den första september uppgick beräknade anställningar i B-huset till 143, varav 73 heltids- och 70 deltidsanställningar. Av dessa är två tjänstlediga för studier, tio föräldralediga och fyra sjuklediga. Av servicelägenheterna hade Telefonplans serviceboende fyra tillsvidareanställda som kommer över till kommunen varav tre har heltid och en har deltid. Sjövikens serviceboende hade tre tillsvidareanställda som kommer över till kommunen varav en har heltid och två har deltid.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Aktivt Medskapandeindex		80		82	82	2015
 Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	11,54 %	42,5 %		100 %	100 %	2015
Analys						
Under 2015 har 27 personer anmält intresse eller kvarstått sedan tidigare anmälningar på listan för personer som önskar arbeta heltid. Hittills under 2015 har tre personer erbjudits heltid tillsvidare. En har sagt upp sig efter långvarig studieledighet. Därutöver har sex medarbetare kunnat erbjudas heltid under hela året men tidsbegränsat, eller fått utökning på deltid. Medvetenheten hos cheferna om vilka personer som önskar arbeta heltid inom förvaltningen är hög, eftersom uppföljning och löpande information till chefer om vilka deltidsanställda som vill ha heltid görs regelbundet. Ekonomiska faktorer gör att alla verksamheter inte lyckas erbjuda heltid för tillfället.						
 Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats				100 %	100 %	2015
 Ledarskapsindex				78	78	2015
 Motivationsindex				82	82	2015
 Sjukfrånvaro	8,6 %	7,7 %	8,6 %	6,9 %	4,4 %	Tertial 2 2015
Analys						
Den totala sjukfrånvaron var 8,6 % vid senaste mätningen vilket är en ökning med cirka en procentenhet jämfört med för ett år sedan. Det intervall som ökat mest är dag 181-365, och de verksamheter där ökningen främst skett är inom förskola och äldreomsorg. Det finns fortsatt stort behov av att förstärka arbetet med att minska sjukfrånvaron och att arbeta med friskfaktorer. Stadens rehabiliteringsprocess med tidiga åtgärder ska						

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
följas. Vid behov kan chefer få stöd från företagshälsovården och från HR-funktionen.						
  Sjukfrånvaro dag 1-14	2,8 %		2,5 %	2,5 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2015
Analys						
Jämfört med samma tidpunkt föregående år ökar den korta sjukfrånvaron marginellt från 2,6 % till 2.8 % ("rullande 12 månader"). Prognosen är att förvaltningen sett till helår når målet 2,5 %. Korttidssjukfrånvaron uppmärksammas bland annat genom uppföljningar med vissa chefer och personalfunktionen. Många chefer uppger att de har samtal med medarbetare vid upprepad korttidssjukfrånvaro.						
  Styrningsindex				82	82	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, äldre- och stadsdelsnämnderna ta fram gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare.	2015-01-01	2015-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2015-01-01	2015-12-31	
Analys			
Stadsdelen har drygt 30 medarbetare som deltar i utbildning från barnskötare till förskollärare. Utbildade erbjuds fortbildning till barnskötare.			
En handledarutbildning, på 7,5 högskolepoäng startar i höst i stadsdelen i samarbete med Stockholms universitet. Syftet är att få flerhandledare på stadsdelens förskolor som kan ta emot studenter på sin praktik.			
  Kommunstyrelsen ska i samråd med stadsdelsnämnderna, socialnämnden och äldre- och stadsdelsnämnderna ta fram stadsövergripande insatser för att förbättra arbetsvillkoren inom socialtjänst/biståndsbedömning, genom exempelvis ledarutvecklingsprogram och gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare Dessa åtgärder ska komplettera insatser för bättre arbetsvillkor som ska göras inom ramen för verksamheterna.	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska erbjuda fler personer med funktionsnedsättning anställning i staden	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Förvaltningen ska erbjuda en god arbetsmiljö där alla medarbetare behandlas likvärdigt. Medarbetares och chefers kompetens ska utvecklas genom riktade insatser

● Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för samverkansavtalet sker en fortlöpande dialog i arbetsmiljöfrågor mellan chefer, medarbetare och fackliga företrädare. I samverkan med företagshälsovården genomförs årligen arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud.

Förväntat resultat

Att individuella kompetensutvecklingsplaner utarbetas för samtliga månadsanställda medarbetare. En god arbetsmiljö och likvärdig behandling av alla medarbetare förväntas leda till större arbetstillfredsställelse, ökad motivation och effektivitet. Ett ökat antal medarbetare förväntas också uppleva att alla på arbetsplatsen behandlas med respekt samt att arbetssituationen är bra, vilket mäts i den årliga medarbetarenkäten.

Analys

Arbetsmiljö

Stadsdelsförvaltningens enheter arbetar på många olika sätt för att erbjuda en god arbetsmiljö ur fysiskt och psykosocialt perspektiv. Ett systematiskt arbetsmiljöarbete och delaktighet är viktiga faktorer för att i samverkan skapa bra arbetsförhållanden och trivsel.

Medarbetarenkäten och skyddsronder hjälper till att identifiera brister och ger underlag för åtgärder. Ergonomi är viktigt både avseende hjälpmedel och kunskap.

Hälsofrämjande/trivselskapande åtgärder finns i hela organisationen som t.ex. stegtävling, STAR-aktiviteter och hälsocoacher. Medarbetarna uppmuntras till fysisk aktivitet bland annat genom friskvårdstimme och friskvårdssubvention. Under våren genomförs i vanlig ordning en omfattande arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud.

Enheter inom äldreomsorgen ger följande exempel på insatser som bidrar till att förbättra arbetsmiljön:

Kompetensutveckling, personalförstärkning utifrån behov, analyser av medarbetarenkäten, delaktighetsstärkande åtgärder, ökade kunskaper om bemötande, ergonomi- och förflyttningsutbildning, värdegrundsarbete, stegtävling, promenadgrupp, massagestol, fruktkorg, schemalagd friskvård, att planera utifrån mindre geografiska områden som underlättar förflyttning inom hemtjänsten, hälsocoach, bemötandefokus i handledning, höj- och sänkbart skrivbord, ståmattor och andra ergonomiska hjälpmedel för kontorspersonal samt att följa upp om personalen har möjlighet att ta ut sin friskvårdstimme i medarbetarsamtalet.

Hemtjänsten har förstärkts med ytterligare en enhetschef vilket förväntas bidra till en förbättrad arbetsmiljö.

Enheter inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning ger följande exempel på insatser som bidrar till att förbättra arbetsmiljön:

Likvärdig behandling av alla medarbetare, handledning, arbete med jämställdhet och mångfaldsplanen, diskutera fram egna kriterier för arbetstrivsel, friskvårdsmöjligheter, att åtgärda arbetsmiljöbrister efter skyddsron och medarbetarenkät, medarbetarsamtal, årlig ergonomigenomgång, översyn av arbetsfördelning, arbetsplatsträffar med hög delaktighet, ta in vikarie vid frånvaro, uppmärksamma frisknärvaro, hälsokontroll av nattpersonal, hälsoprofil i samarbete med Idrottsförvaltningen, uppföljning av den psykosociala arbetsmiljön, stresshantering, mindfulness, pausgymnastik samt ta upp hälsofrågor vid medarbetarsamtal.

Kompetensutveckling

Att alla medarbetare har rätt kompetens är en förutsättning för kvalitet i verksamheten och bidrar till en god arbetsmiljö för alla. Individuella kompetensutvecklingsplaner lyfts fram av enhetscheferna som ett användbart verktyg för kompetensutveckling. Introduktionsprogram ger en gemensam bas att stå på. Handledning innebär också kompetensutveckling.

Exempel på kompetensutveckling från förskoleverksamhet: Stadsdelen har drygt 30 medarbetare som deltar i utbildning från barnskötare till förskollärare. Utbildade erbjuds fortbildning till barnskötare. Handledarutbildning pågår också.

Exempel lyfts upp av enhetschefer inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning om att behov av kompetensutveckling ibland kommer av nya riktlinjer eller förväntade ändrade krav. Metodutveckling, samtalsmetodik och bemötandefrågor lyfts också som viktiga och utbildning i ergonomi, brandskydd och hjärt/lungräddning har genomförts på flera enheter. Jobbrotation och studiebesök tillämpas ibland inom gruppboendena.

Kompetensutveckling inom äldreomsorgen: Prioriterade områden för kompetensutveckling är fortsatt bemötande, dokumentation, demensvård och vård i livets slutskede. All personal ska genomföra webbutbildningen Demens ABC, vilket pågår. Interna utbildnings- och handledningsinsatser är frågor kring kost, hälsa, nutrition och måltiden som hålls av äldreomsorgens dietist samt dokumentation som hålls av äldreomsorgens dokumentationshandledare. Fysioterapeut/sjukgymnast och arbetsterapeut leder en tvådagarskurs i ergonomi med förflyttningsteknik och hjälpmedelshantering för personal inom all kommunalt driven äldreomsorg i stadsdelen.

Omvårdnadspersonalen deltar i olika utbildningar som anordnas av äldreförvaltningen såsom undersköterskeutbildning i olika steg, "Svenska som andraspråk" och "Äldre och missbruk".

Det finns ett fortsatt behov av att öka kunskaperna kring äldre med psykiska funktionsnedsättningar och beroendeproblematik.

Beställarenheten äldre har erhållit projektmedel för utveckling av kompetensen inom demensområdet för biståndshandläggare och anhörigkonsulenter. Biståndshandläggarna deltar också i de utbildningar som anordnas i äldreförvaltningens regi.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Enheterna och avdelningarna ska i verksamhetsberättelsen redovisa arbetet utifrån förvaltningens jämställdhets- och mångfaldsplan.	2015-01-01	2015-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶	Enheterna och avdelningarna ska redovisa rekryteringsbehov, behov av avveckling och kompetensutveckling för kommande tolv månader.	2015-01-01	2015-12-31	
▶	Nyrekrytering av deltidsanställda ska övervägas noga.	2014-01-01	2015-12-31	
Analys				
En uppföljning av förvaltningens rekrytering visar att 98 % av tillsvidareannonserna avsåg heltidstjänster under det första halvåret 2015. Föregående år samma period var 95 % av de utannonserade tjänsterna på heltid.				
▶	Förvaltningen ska erbjuda praktikplatser till personer med funktionsnedsättning. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2013-01-01	2015-12-31	
▶	Förvaltningen ska se över hur förvaltningens arbetsplatser kan bli välfungerande för alla. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2013-01-01	2015-12-31	
▶	Förvaltningen ska utse en ansvarig för praktikanter med funktionsnedsättning. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2014-01-01	2015-12-31	
▶	Förvaltningen prioriterar ungdomar med funktionsnedsättning för sommarjobb. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2014-01-01	2015-12-31	
▶	Inom äldreomsorgen ska personalen erbjudas kompetensutveckling. Prioriterade områden är fortsatt social dokumentation demensvård, vård i livets slut och bemötande. Personal som arbetar med personer med demenssjukdom ska göra webbutbildningen Demens ABC.	2013-01-01	2015-12-31	
Analys				
Personal erbjuds att gå undersköterskeutbildning som finns i tre steg och som anordnas av äldreförvaltningen. Olika webbutbildningar har genomförts och fortgår bl.a. Demens ABC och om Kost. Personal går också utbildning i ergonomi och förflyttningsteknik "Fördjupning i frisk förflyttning". Utbildning inom områdena demens, psykisk ohälsa, kost och vård i livets slutskede är fortsatt prioriterat				

Nämndmål:

Sjukfrånvaron ska minska jämfört med 2014

■ Uppfylls inte

Förväntat resultat

Sjukfrånvaron ska minska genom att samtliga chefer använder de verktyg som förvaltningen, staden och företagshälsovården tillhandahåller.

Analys

Den totala sjukfrånvaron har jämfört med samma tidpunkt 2014 ökat med 1 procentenhet. Den senaste tillgängliga mätningen visar att sjukfrånvaron är 8,6 % av den totala arbetstiden. I de flesta dagintervallerna är sjukfrånvaron bara marginellt förändrad. I intervallet 181-365 finns den största ökningen, från 1,3 till 1,8 %. Prognosen på årsbasis är 8,6 % vilket skulle innebära en ökning jämfört med år 2014.

Arbetet med att minska sjukfrånvaron fortsätter. Enhetschefer beskriver att de arbetar aktivt med regelbunden uppföljning av enhetens sjukfrånvaro, samtal med medarbetare med upprepad korttidsfrånvaro och vid behov sker samarbete med företagshälsovården. Insatser görs i enlighet med stadens rehabiliteringsprocess vid långtidssjukfrånvaro. En del medarbetare har återgått i arbete på deltid men har fortfarande en deltidssjukskrivning som man måste arbeta vidare med. Insatser skiljer sig inte påtagligt mellan olika verksamhetsområden.

Faktorer som påverkar sjukfrånvaron är organisatoriska faktorer/arbetsmiljöfaktorer såsom tydligt ledarskap, förutsättningar för delaktighet och inflytande och ett förebyggande systematiskt arbetsmiljöarbete. Dessa faktorer följs upp i medarbetarsamtal, APT, medarbetarenkät, skydds rond, samt vid uppföljningen av enheternas interna kontroll. Även attityder om sjukfrånvaron samt hygienfaktorer kan påverka sjukfrånvaron.

Under våren har förvaltningen haft besök av revisor från stadsrevisionen. Man har intervjuat administrativ chef och HR för att ta reda på hur arbetet med att sänka sjukfrånvaron är organiserat och förankrat i verksamheterna, samt tittat på några slumpmässigt utvalda ärenden för att se hur stadens rehabiliteringsprocess efterföljs.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶	Chefer ska arbeta aktivt för att främja hälsan hos medarbetarna.	2014-01-01	2015-12-31	
▶	Chefer ska löpande följa upp all sjukfrånvaro på enheten samt systematiskt arbeta enligt stadens rehabiliteringsprocess vid medarbetares sjukfrånvaro.	2014-01-01	2015-12-31	
<p>Analys</p> <p>Sjukfrånvaron följs upp löpande genom Lisa självservice och Infoview. Vid behov kontaktas företagshälsovården. Efter tre dagars sjukdom tar enhetschef kontakt med medarbetaren. När personal varit sjuk fyra korttidsfall under en sexmånadersperiod hålls ett möte för rehabiliteringssamtal. Om rehabilitering behövs följer cheferna de regler och rutiner som staden kräver och använder stadens underlag. Till exempel upprättas en Plan för åtgärder på arbetsplatsen. Uppföljning har visat att ovanstående inte har följts fullt ut, vilket behöver åtgärdas.</p>				

Deltid till heltid

Målet att 100 % av de som har ofrivillig deltid ska erbjudas heltid under året beräknas inte uppnås under året. Utrymmet och möjligheterna att kombinera anställningar finns inte alltid i verksamheterna. Även om bara några personer kunnat erbjudas heltid tills vidare så har ett större antal personer kunnat erbjudas utökad arbetstid i viss mån. Detta visar att cheferna arbetar aktivt med frågan om att tillmötesgå önskemål om heltid. Underlag har skickats ut regelbundet till cheferna med aktuella uppgifter om deltidsanställda som vill ha heltid, så cheferna har vetat vilka som är aktuella av de som begärt heltid. Vid kontakter om behov av personal har cheferna påmint om dessa personer.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen

● Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms uppfyllas. Under året har förvaltningen informerat om mänskliga rättigheter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola och skola	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Alla som kommer i kontakt med förvaltningens verksamheter bemöts med respekt, lika värdighet och rättighet

● Uppfylls helt

Beskrivning

Barnperspektivet uppmärksammas alltid och de mänskliga rättigheterna respekteras. Förvaltningen har som mål att öka delaktigheten och dialogen med barn och unga.

Analys

Barn och unga har medbestämmande i frågor som rör deras vardag. Barnets bästa är avgörande även när beslut och andra åtgärder rör föräldern som t.ex. vård- eller behandlingsinsatser.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens team mot våld i nära relation bedriver ett välfungerande och långsiktigt arbete mot relationsvåld. Teamet har under perioden gett stöd och skydd till personer som blivit utsatta för våld. Även stöd för våldsutövare har erbjudits. Arbetet utgår från stadens "program för kvinnofrid- mot våld i nära relation" samt även stadens riktlinjer för handläggningen av relationsvåldsärenden.

Samtliga verksamheter inom förvaltningen arbetar för att uppmärksamma våld i nära relation.

Nämndmål:

Den som utsatts för våld i nära relation ska få ett samordnat och professionellt stöd

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Den som utsatts för våld i nära relation ska få stöd och sina rättigheter tillgodosedda så att personen kan leva ett fortsatt liv utan våld.

Analys

Förvaltningens team mot våld i nära relationer fortsätter att ge stöd till våldsutsatta personer och samverkan i detta arbete med övriga enheter inom förvaltningen. Även våldsutövande erbjuds att få stöd i förvaltningens regi. Barn som lever i familjer med våld har erbjudits stöd hos förvaltningens familjehandlare bland annat genom Trappan-grupper.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten				100 st	tas fram av nämnden	2015
Analys						
Under perioden januari till augusti har förvaltningen fått kännedom om 85 våldsutsatta. Anmälningar har inkommit genom polis, socialtjänst eller genom att personen själv kontaktat förvaltningen. Av de personer som blivit kända för förvaltningen har 35 aktualiserats vid teamet mot våld i nära relation.						

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen arbetar ständigt med att tillgängliggöra den fysiska utemiljön som ligger inom förvaltningens ansvarsområde i och med olika upprustnings- och renoveringsprojekt.

Det nämndanknutna rådet för funktionshinderfrågor har under perioden bidragit med synpunkter utifrån ett funktionshinderperspektiv över till exempel planändringar och andra remissvar. Rådet för funktionshinderfrågor har även genomfört tillgänglighetsinventeringar i flera av stadsdelens olika centrum. Vid den senaste tillgänglighetsinventeringen i Västertorps centrum deltog även några av stadsdelsnämndens ledamöter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska bygga bort enkelt avhjälpta hinder	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Kommunikationen och informationen är tydlig och tillgänglig

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen invånare som vet var information finns för att komma i kontakt med stadens verksamheter ska öka.

Andelen medarbetare som har tillgång till den information de behöver för arbetet ska öka.

Analys

Målet bedöms uppnås under året. En genomgång av webbsidor och Jämför service utifrån ett tillgänglighetsperspektiv pågår.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Tillgänglighetsanpassa stadsdelsnämndens webbsidor	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Personer med funktionsnedsättning ska få insatser av god kvalitet som erbjuder delaktighet och stärker förmågan att leva ett självständigt liv

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Personer med funktionsnedsättning ska kunna leva ett så självständigt liv som möjligt och uppleva att de kan påverka utformningen av insatsen. Brukarna är nöjda med verksamhetens kvalitet.

Analys

Alla personer med funktionsnedsättning som har insatser enligt SoL och LSS ges möjlighet att medverka i upprättande och uppföljning av genomförandeplaner för den insats de beviljats. Biståndsbedömaren följer kontinuerligt upp beviljade insatser tillsammans med den enskilde för att säkerställa att insatsen är relevant samt att den utförs enligt beställningen. Individuella planer enligt LSS erbjuds till alla brukare med insats enligt LSS. Samordnade individuella planer upprättas vid behov tillsammans med landstinget eller andra samarbetspartners. Insatser genomförs i enlighet med beslut samt gällande lagstiftning, riktlinjer och förordningar.

Social omsorgs utförare arbetar aktivt med att utveckla brukarnas delaktighet i verksamheterna. Gruppstäderna arbetar efter en modell de kallar delaktighetsmodellen som presenterades på Stockholms stads årliga goda exempel-

mässa.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda utredningar enligt DUR inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		83 %		80 %	tas fram av nämnden	2015
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås likt tidigare år. Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen.						
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		89 %		85 %	85%	2015
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås. Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen.						
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		77 %		68 %	68 %	2015
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås. Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen.						
  Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		86 %		83 %	tas fram av nämnden	2015
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås. Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen.						
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		95 %		89 %	89 %	2015
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås likt tidigare år. Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen.						

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		95 %		85 %	85 %	2015
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås, föregående år hade förvaltningen ett resultat på 95 % nöjda brukare, årsmålet under 2015 är 85 %. Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen.						
  Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		81 %		88 %	88 %	2015
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås. Utfall redovisas i verksamhetsberättelsen utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen.						
  Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		91 %		83 %	83%	2015
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås. Utfall redovisas i verksamhetsberättelsen utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska annonsera på webbplatsen "Fritidsnätet" för att nå ut med information om verksamheter för barn och unga med funktionsnedsättning till berörda.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Förvaltningen planerar att under hösten annonsera om den verksamhet för ungdomar med funktionsnedsättning som ska startas upp på Fruängens ungdomsgård.			
 Förvaltningen ska samverka med föreningslivet angående möjlighet att skapa fler fritidsverksamheter som barn och ungdomar med funktionsnedsättning kan delta i.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Förvaltningen har varit i kontakt med Hisus, Unga Hörselskadade i Stockholms Län. Hisus driver en ungdomsgård i Axelsberg avsedd för ungdomar med hörselnedsättning. Hisus har ansökt om medel hos Boverket för verksamhetsutveckling samt tillgänglighetsanpassning av dess lokaler. Förvaltningen har i ett ytrande styrkt behovet av att tillgänglighetsanpassa ungdomsgårdens lokaler samt i övrigt utveckla verksamheten med syftet att fler personer med hörselnedsättning kan tillgodogöra sig verksamheten.			
 Starta verksamhet på eftermiddags/kvällstid för ungdomar 13-17 år med funktionsnedsättning på Fruängens ungdomsgård.	2015-01-01	2015-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Verksamhet för ungdomar från 13 år med funktionsnedsättning kommer att startas den 1 september 2015. Verksamheten kommer att vara öppen på onsdagseftermiddagar och äga rum i Fruängens ungdomsgårds lokaler.			

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens lokaler ska vara tillgängliga för alla

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla ska kunna besöka nämndens lokaler utan att eventuell funktionsnedsättning ska utgöra ett hinder för detta.

Analys

Nämnden ansökte om och erhöll medel för att öka tillgängligheten i stadsdelen. Åtgärder och investeringar har genomförts i det pågående upprustningsprojektet i Aspuddsparken, där lekpark och trappor renoverats och tillgängliggjorts. Förvaltningen har även renoverat och tillgängliggjort trappor runt om i stadsdelen.

Avdelningen för social omsorg har fortsatt med att anpassa sin muntliga och skriftliga kommunikation till de olika behov som brukare kan ha till följd av sina funktionsnedsättningar. Alla avdelningens verksamheter har tillgängliga lokaler utom Hunddagis Trofast, som dock kommer att flytta om och när lämplig lokal hittas.

Äldreomsorgens verksamhetslokaler och boenden är tillgängliga. Nya internetuppkopplingar med tillgång till "gästnät" som bland annat pensionärsföreningar kan använda finns vid Axelsbergs äldreboende och Fruängsgårdens servicehus.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)		51 %		59 %	tas fram av nämnden	2015
Analys Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Att i en eller några lekparkar i stadsdelen genomföra åtgärder som höjer tillgängligheten. Aktiviteten är beroende av om sökta tillgänglighetsmedel erhålls.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Åtgärder och investeringar har genomförts i det nyligen avslutade upprustningsprojektet i Aspudsparken, där lekpark och trappor renoverats och tillgängliggjorts. Förvaltningen har även renoverat och tillgängliggjort en lekpark på Mellanbergsvägen 9 samt trappor och parkvägar runt om i stadsdelen.			
 Förvaltningen ska se till att alla nybyggda förskolor är tillgängliga.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Vid nybyggnation av förskolor följer förvaltningen gällande byggkrav och riktlinjer för tillgänglighet.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande

 Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms uppfyllas. Ett långsiktigt arbete har påbörjats för att öka invånarnas inflytande. Insatser och information om möjligheter att påverka nämndens verksamheter följer nämndens planering.

Nämndmål:

Förskolan erbjuder föräldrarna goda möjligheter till samverkan

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

På förskolan ska det finnas olika forum för föräldrasamverkan.

Analys

Samverkan med föräldrar är av stor vikt för barnets trivsel på förskolan. Samverkan sker på många olika sätt. Föräldramöten, föräldraråd, veckobrev särskilda aktiviteter är några exempel på förskolornas samverkan med föräldrarna. Hur föräldrarna uppfattar kommunikationen med förskolan mäts bl.a. genom stadens årliga brukarundersökning. Synpunkter och klagomål, utvecklingssamtal och dagliga kontakter är andra sätt. Stockholms stad genomför årligen en kvalitetsmätning i stadens förskolor. Dialog förs med föräldrarna och inom personalgruppen om brukarundersökningens resultat samt vilka åtgärder som ska vidtas.

Samverkan med föräldrar är av stor vikt för barnets trivsel på förskolan. Samverkan sker på många olika sätt. Föräldramöten, föräldraråd, veckobrev särskilda aktiviteter är några exempel på förskolornas samverkan med föräldrarna. Hur föräldrarna uppfattar kommunikationen med förskolan mäts bl.a. genom stadens årliga brukarundersökning. Synpunkter och klagomål, utvecklingssamtal och dagliga kontakter är andra sätt. Stockholms stad genomför årligen en kvalitetsmätning i stadens förskolor. Dialog förs med föräldrarna och inom personalgruppen om brukarundersökningens resultat samt vilka åtgärder som ska vidtas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Dialoger kring resultat av brukarundersökning	2015-01-01	2015-10-31	
Analys Förskolorna analyserar resultaten av brukarundersökningen och för samtal kring sina styrkor och utvecklingsområden inom personalgruppen och med föräldrarna.			

Nämndmål:

Främja ungdomars (10-17 år) inflytande inom nämndens ansvarsområden

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Ungdomar upplever att de har ett större inflytande inom nämndens ansvarsområden.

Analys

Målet bedöms uppnås. Ett arbete för att ta fram en modell för att öka ungdomars inflytande tillsammans med ungdomar pågår. Intervjuer bland ungdomar har genomförts som underlag för fortsatt arbete.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utforma en modell utifrån digitala och sociala medier som möjliggör ungdomars inflytande i nämndens ansvarsområden	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Nämnden ska utveckla delaktighet, inflytande och social sammanhållning i syfte att stärka demokratin och öka valdeltagandet

 Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms kunna uppnås. Förvaltningen arbetar med olika former av kommunikationsinsatser för att sprida information om den demokratiska processen och hur invånarna kan vara med och påverka. Detta sker bland annat via en "Lokal demokratiruta" i månadsannonserna och på webb. En plan, policy och rutiner för att introducera Facebook har tagits fram för förvaltningen.

Inom förvaltningen bedrivs projektet Respekt och Självrespekt. Projektet syftar till att ta fram ett arbetsmaterial kring om hur man kan arbeta med sjunde- och åttondeklassare kring värderingar kring sexualitet. Målet med projektet är bland annat att minska sexuella kränkningar, trakasserier och sexbrott. Under We Are Sthlm genomförde projektet en enkätundersökning kring respekt och självrespekt, där över 4000 ungdomar svarade.

Förvaltningen arbetar med olika former att öka invånarnas möjligheter till inflytande. Detta

görs bland annat genom samråd med de sverigefinska organisationernas samrådsgrupp, där insatserna kring det finska förvaltningsområdet i stadsdelen diskuteras. Förvaltningen kommer även under hösten föra en dialog med ungdomar kring vad de vill ha för fritidsaktiviteter. Utöver detta kommer en utveckling fritidsaktiviteter för ungdomar med funktionsnedsättning ske i dialog med ungdomarna.

Ett stadsutvecklingsråd med representanter från nämnden och tjänstepersoner träffas regelbundet för att följa och diskutera aktuella stadsutvecklingsfrågor har inrättats. 39 brukaravtal som inkluderar stadsodling finns idag i Hägersten-Liljeholmen. Skräpplockardagar har ägt rum under våren.

Förvaltningen har i sitt arbete med demokratifrågor stött på utmaningar med hur vi når och engagerar grupper med svag representation. Planering pågår för hur utmaningarna ska hanteras. Arbetet inom ramen demokratimedlen redovisas även under 4.1, 4.5 och 4.7.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ta fram och sprid information om hur invånare kan påverka lokalt.	2015-05-05	2015-12-31	
 Öka kunskapen om hur förvaltningen kan involvera och föra en meningsfull dialog med ungdomar	2015-05-05	2015-12-31	
 Öka medborgarnas möjlighet att komma i kontakt med de förtroendevalda.	2015-05-05	2015-12-31	
 Öka ungas möjligheter till inflytande och delaktighet i nämndens verksamheter och på fritiden	2015-05-05	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	76,51 %			74 %	fastställs 2015	2015
Analys						
Stadsdelens skolelever i åldrarna 10-17 år har besvarat en enkät med frågor om bland annat deras möjlighet att delta i kulturaktiviteter, såsom musik, teater, sång, bild, låna böcker. Av 1070 svarande elever är 76 % nöjda eller mycket nöjda med kulturutbudet.						

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska göra en inventering av träffpunkter och verksamhet som riktar sig till flickor ta fram förslag på nya verksamheter i de stadsdelar där det finns ett behov.	2015-01-01	2015-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<p>Analys</p> <p>Avdelningen för social omsorg kommer att kartlägga vilka aktiviteter de olika ungdomsgårdarna och parklekarna har inom sina verksamheter som är riktade till flickor. Kartläggningen kommer att ske under hösten i samband med verksamhetsuppföljning med entreprenaderna som driver stadsdelens ungdomsgårdar och parklekar.</p>			

Nämndmål:

Varje barn får under sin förskoleperiod möta och själv prova olika former av kultur

 Uppfylls helt

Analys

Förskolorna arbetar utifrån stadens styrdokument för kultur, "Kultur av med och för barn".

Förskolorna utser kultur/läsombud som deltar i nätverk för ökad kompetens och samverkan.

Årets prioritering kultursatsning är läsning och böcker i samarbete med bland annat biblioteken. Föreläsningar och studiecirkel har genomförts för att inspirera personalen till att utveckla arbetet. Förskolorna bokar själva in sig på evenemang eller besök på kulturinstitutioner. Förskolorna erhåller en "kulturpeng" per inskrivet barn och år om 51 kronor. De minsta barnen gör aktiviteter på förskolan och de äldre barnen får möjlighet att möta kultur utanför. Det är ont om tillgängliga lokaler för att arrangera barnkultur inom stadsdelen, vilket påverkar det lokala utbudet. Ett utvecklingsarbete har pågått mellan förvaltning och kulturproducenter för att göra kulturen mer tillgänglig för barnen i stadsdelen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<p> Förskoleavdelningen tillsammans med förskolecheferna utformar en plan för vad ett barn bör få erfarenhet av och pröva under sin förskoleperiod vad gäller kultur och skapande.</p>	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Analys

Miljökrav beaktas vid alla upphandlingar där sådana är tillämpliga. Miljö- eller hälsofarliga ämnen får inte ingå i upphandlade produkter.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	100 %	100 %		100 %	tas fram av nämnd/styrelse	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med trafiknämnden utveckla en gemensam modell för upphandling och uppföljning av avtal med externa entreprenörer.	2015-01-01	2015-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Netto						
	Utfall	Budget netto	Prognos utfall	Avvikelse prognos budget	Prest-förändr	Avvikelse budget efter prestförändr
Nämnd- o. förvaltningsadmin.	27,0	48,8	44,1	4,7	0,0	4,7
Individ- och familjeomsorg	104,1	129,1	144,5	-15,4	0,0	-15,4
<i>varav socialpsykiatri</i>	<i>35,1</i>	<i>45,7</i>	<i>45,0</i>	<i>0,7</i>	<i>0,0</i>	<i>0,7</i>
Stadsmiljöverksamhet	9,6	12,5	13,5	-1,0	0,0	-1,0
Avskrivningar	6,6	10,2	10,2	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,9	1,9	1,9	0,0	0,0	0,0
Förskoleverksamhet	411,5	598,2	616,3	-18,1	20,7	2,6
Äldreomsorg	387,6	563,9	584,1	-20,2	0,0	-20,2
Stöd o. service till personer m. funktionsnedsättning	184,4	285,6	284,3	1,3	0,6	1,9
Verksamhet för barn, kultur och fritid	14,2	22,5	20,1	2,4	0,0	2,4
Arbetsmarknadsåtgärder	4,6	9,0	7,8	1,2	0,0	1,2
Ekonomiskt bistånd	48,1	61,5	71,2	-9,7	0,0	-9,7
<i>varav handläggning</i>	<i>12,6</i>	<i>20,6</i>	<i>18,9</i>	<i>1,7</i>	<i>0,0</i>	<i>1,7</i>
Övrig verksamhet	0,1	20,0	0,0	20,0	0,0	20,0
Summa sdn	1 198,8	1 763,2	1 798,0	-34,8	21,3	-13,5
Förändring av fond (- ökning, + minskning)						15,4
Avvecklad resultatenheter/ avrundning						-3,3
Summa sdn efter resultatdispositioner						-1,4
Beräknade budgetjusteringar						1,4
Resultat efter beräknade budgetjusteringar						0,0

Nämnden har fördelat medel till verksamheterna i enlighet med kommunfullmäktiges prioriteringar, utan några omfördelningar annat än till administration. Ett avdrag har gjorts med 3,48 % för att finansiera den gemensamma administrationen och övrig verksamhet inklusive en förvaltningsgemensam buffert.

Prognosen visar ett nettounderskott om 13,5 mnkr före resultatdispositioner, vilket är en förbättring med 7,6 mnkr jämfört med juliprognosen. Förbättringen finns huvudsakligen inom individ- och familjeomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt verksamhet för arbetsmarknadsåtgärder. Förbättringen beror i huvudsak på effekten av beslutade budgethållningsåtgärder samt effektiviseringar. Underskotten finns inom individ- och familjeomsorg, stadsmiljö, ekonomiskt bistånd samt inom äldreomsorg. Efter resultatdispositioner 12,1 mnkr och beräknade budgetjusteringar 1,4 mnkr redovisas ingen avvikelse mot budget. Detta är en förbättring med 17,8 mnkr jämfört med föregående prognos.

Administration och investeringar

Mnkr	Avvikelse budget efter prestförändr	Resultat-dispositioner	Beräknade budget-justeringar	Avvikelse efter resultat-dispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse juli	Förändr. Prognos avvikelse
Nämnd- o. förvaltningsadmin.	4,7	0,0	0,0	4,7	4,3	0,4

Prognosen visar ett överskott med 4,7 mnkr jämfört med budget, en förbättring med 0,4 mnkr jämfört med föregående prognos. Överskottet beror i huvudsak på ökade intäkter för sålda tjänster, försening av tillsättning av tjänster och andra budgethållningsåtgärder.

Investeringar inventarier och maskiner

Mnkr	Utfall	Budget netto	Beräknade budget-justeringar	Prognos utfall	Avvikelse prognos budget
Maskiner och inventarier	3,4	5,5	0,0	5,5	0,0

Ingen avvikelse beräknas mot investeringsplanen.

Individ- och familjeomsorg

Mnkr	Avvikelse budget efter prestförändr	Resultat-dispositioner	Beräknade budget-justeringar	Avvikelse efter resultat-dispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse juli	Förändr. Prognos avvikelse
Individ- och familjeomsorg	-15,4	0,0	1,1	-14,3	-17,8	2,4
varav socialpsykiatri	0,7	0,0	0,0	0,7	0,5	0,2

Prognosen för individ- och familjeomsorgen visar nettounderskott med 15,4 mnkr före bugetjusteringar, vilket är en förbättring med 2,4 mnkr mot föregående prognos. Efter budgetjusteringar med 1,1 visar prognosen ett underskott med 14,3 mnkr. Förbättringen finns inom barn- och ungdomsenheten, vuxenenheten samt beställarenheten funktionsnedsättning vad gäller socialpsykiatri.

Barn- och ungdomsenheten visar ett underskott på 12,5 mnkr vilket är en förbättring med 2,2 mnkr jämfört med föregående prognos. Förbättringen förklaras av minskade kostnader inom såväl myndighetsutövningen som insatsdelen. Underskottet gäller myndighetsutövningen och beror på flera faktorer. Antalet utredningsärenden vad gäller små barn har de senaste åren ökat kraftigt beroende på inflyttningen i området, vilket genererar kostnader för insatser såsom placeringar av barn respektive för föräldrar och barn. Kostnaderna är höga för placeringar på SiS-institution och HVB för ungdomar med svår och sammansatt problematik, och dessa kostnader accelererar. Enheten har vidare mycket höga kostnader för jourhemsplaceringar då lämpliga permanenta familjehem är svåra att finna. En omfattande satsning på öppenvårdsinsatser och förstärkt familjevård pågår. Insatsdelen inom barn- och ungdomsenheten har ett mindre överskott beroende på bl.a. vakanshållet vikariat.

Antalet ensamkommande barn har ökat under året och därmed handläggingskostnaden, en budgetjustering på 1,1 mnkr kommer att sökas för detta.

Vuxenenheten visar ett underskott med 3,6 mnkr vilket är en förbättring med 0,1 mnkr och beror på minskade personalkostnader, dock råder det osäkerhet gällande placeringar under hösten. Enheten har haft höga kostnader för behandlingshem för ett antal personer med mycket kraftig beroendeproblematik och allvarliga LVM-anmälningar, och där insatser i öppenvård uttömts. Antalet hemlösa är fortsatt högt och kostnader för olika boenden är en stor utgiftpost.

Socialpsykiatrin visar ett överskott med 0,7 mnkr vilket är en förbättring med 0,2 mnkr mot föregående prognos och beror på lägre kostnader i några ärenden inom beställarsidan.

Stadsmiljöverksamhet och investeringar

Mnkr	Avvikelse budget efter prestförändr	Resultat-dispositioner	Beräknade budget-justeringar	Avvikelse efter resultat-dispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse juli	<i>Förändr. Prognos avvikelse</i>
Stadsmiljöverksamhet	-1,0	0,0	0,3	-0,7	-1,0	0,0
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Prognosen visar ett underskott med 1,0 mnkr jämfört med budget, vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos. Efter begärd budgetjustering med 0,3 mnkr visar prognosen ett underskott med 0,7 mnkr. Underskottet beror på kostnaderna för parkskötsel inte har kunnat minska i den omfattning som budgeten har minskat för 2015.

Förvaltningen begär budgetjustering för att stärka stadens arbete med utsatta EU-medborgare enligt dnr 156-139/2015 om totalt 0,3 mnkr. 0,2 mnkr av dessa avser ökade driftkostnader för sanering av bosättningar och 0,1 avser extra handläggingskostnader vid avhysning.

Kapitalkostnader

Prognosen visar ingen avvikelse jämfört med budget.

Parkinvesteringar

Mnkr	Utfall	Budget netto	Beräknade ombudgeteringar	Prognos utfall	Åvikelse prognos budget
Parkinvesteringar	11,0	20,8	0,0	20,8	0,0

Prognosen för investeringsutgifter visar ingen avvikelse.

Förskola

Mnkr	Åvikelse budget efter prestförändr	Resultatdispositioner	Beräknade budgetjusteringar	Åvikelse efter resultatdispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse juli	Förändr. Prognos avvikelse
Förskoleverksamhet	2,6	5,6	0,0	8,2	2,3	0,3

Prognosen visar före resultatdispositioner och budgetjusteringar ett överskott med 2,6 mnkr jämfört med budget, vilket är en förbättring med 0,3 mnkr jämfört med föregående prognos. Efter resultatdispositioner visar prognosen ett överskott med 8,2 mnkr. Ett underskott med 5,6 mnkr finns dock inom förskolans resultatenheter, detta är en försämring med 1,3 mnkr jämfört med föregående prognos. Försämringen beror i huvudsak på att antalet inskrivna barn inom två av resultatenheter minskat mer än beräknat efter höstintagningen.

Prestationsförändringarna beräknas uppgå till 20,7 mnkr netto varav 4,9 mnkr avser barnomsorgsgaranti och 6,1 mnkr avser förskolor med höga hyror. Barnomsorgsgarantin har uppfyllts inom perioden.

Äldreomsorg

Mnkr	Åvikelse budget efter prestförändr	Resultatdispositioner	Beräknade budgetjusteringar	Åvikelse efter resultatdispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse juli	Förändr. Prognos avvikelse
Äldreomsorg	-20,2	3,5	0,0	-16,7	-19,2	-1,0

Prognosen visar ett underskott med 20,2 mnkr jämfört med budget före resultatdispositioner, vilket är en försämring med 1,0 mnkr i jämförelse med föregående prognos. Efter resultatdispositioner redovisas ett underskott med 16,7 mnkr, vilket är en förbättring med 0,5 mnkr i jämförelse med föregående prognos.

Beställarenheten äldre minskar sitt underskott. Enheten har genomfört en översyn av hemtjänstinsatser vilket har gett resultat. De beställda medeltimmarna inom hemtjänsten har succesivt minskat sedan januari i år, i juli 2015 ligger de beställda medeltimmarna 0,3 procentenheter över stadens snitt. Granskningen fortgår och utförs inom enheten av alla nya ärenden för att tillse att beräkningarna gjorts med hänsyn tagen till alla relevanta fakta. Granskningen påbörjades på grund av att den genomsnittliga beviljade tiden för hemtjänst var något över snittet för staden. En minskning av placeringar på vård- och omsorgsboenden med demensinriktning har skett, vilket minskar underskottet ytterligare. Det är dock ett förhållandevis stort antal personer placerade på vård- och omsorgsboenden med demensinriktning vilket innebär höga kostnader. Snittet för antalet placeringar ligger högre detta år i jämförelse med år 2014. Kostnaderna minskar även inom servicehusen där placeringarna har minskat sen början av året.

Utförarsidans underskott har försämrats. Fruängsgårdens servicehus försämrar sitt underskott ytterligare på grund av att antalet tomma lägenheter har ökat. I dagsläget finns 31 tomma lägenheter vilket innebär ett intäktsbortfall som avser hyror från tomma lägenheter och grundplatta med ca 4,3 mnkr per år. Även hemtjänstens underskott har försämrats och beror på minskade intäkter. Inom hemtjänsten har det varit flera äldre som önskat bo kvar i hemmet med ökade behov av omsorg vilket har inneburit ökade kostnader genom dubbelbemanning och ökade insatser på nätterna. Underskottet inom Trekantens servicehus är oförändrat men en ökad kostnad finns för ärenden som avser hälso- och sjukvårdslagen, de dokumentationskrav som finns i de olika kvalitetssystemen kräver mer resurser i bemanningen. Fyra tomma lägenheter finns i dagsläget inom Trekantens servicehus vilket innebär ett intäktsbortfall som avser hyror för tomma lägenheter och grundplatta med ca 1,3 mnkr per år. Axelsbergs vård- och omsorgsboende visar en försämring i jämförelse med föregående prognos vilket i huvudsak beror på att antalet tomma lägenheter har ökat inom korttidsboendet. Axelsbergs vård- och omsorgsboende har i dagsläget ett snitt på 3 tomma lägenheter per månad vilket genererar ett intäktsbortfall med ca 2,0 mnkr, hyror för tomma lägenheter samt intäkter enligt ersättningsnivåerna är medräknade. Från och med 1 oktober övergår Fruängsgårdens vård- och omsorgsboenden till egen regi och boendet befaras tillföra ytterligare underskott. En del av kostnaderna är dock medräknade i äldreomsorgens prognos. I dagsläget är det i snitt 13 tomma lägenheter per månad. Kostnaden för hyror av tomma lägenheter prognostiseras till ca 0,6 mnkr 2015, intäktsbortfallet mellan 1 oktober och 31 december 2015 prognostiseras till 1,9 mnkr.

Stöd och service för personer med funktionsnedsättning

Mnkr	Avvikelse budget efter prestförändr	Resultat-dispositioner	Beräknade budgetjusteringar	Avvikelse efter resultat-dispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse juli	<i>Föränd. Prognos avvikelse</i>
Stöd o. service till personer m. funktionsnedsättning	1,9	6,3	0,0	8,2	-2,0	3,9

Prognosen visar ett överskott med 1,9 mnkr. Efter resultatöverföring med 6,3 mnkr visas ett överskott på 8,2 mnkr. Överskottet finns främst inom resultatenheterna samt övriga utförarverksamheter. Beställarenheten funktionsnedsättning visar inom verksamhetsområde funktionsnedsättning ett underskott med 3,6 mnkr mot budget. Resultatet av augusti månads prestationsmätning blev en ökning av budgeten med 0,6 mnkr. Inom prestationsförändringen återfanns täckning för retroaktiva kostnader för LASS som avser 2015. Enheten har haft en del omplaceringar och nyplaceringar som medfört ökade kostnader, enheten har dock lyckats hitta kostnadseffektiva lösningar. Utförarenheterna visar ett överskott som främst beror på lägre personalkostnader för sommarvikarier, samt ett antal nya brukare inom daglig verksamhet och boende. Den 1 oktober 2015 kommer två servicebostäder som varit utlagda på entreprenad återgå till kommunal regi inom enheten Årstadals gruppboende vilket innebär viss intäktsökning.

Kultur- och föreningsverksamhet

Mnkr	Avvikelse budget efter prestförändr	Resultat-dispositioner	Beräknade budget-justeringar	Avvikelse efter resultat-dispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse juli	Förändr. Prognos avvikelse
Kultur- o. förening	2,4	0,0	0,0	2,4	2,2	0,2

Prognosen för kultur- och föreningsverksamhet visar ett nettoöverskott med 2,4 mnkr vilket är en förbättring med 0,2 mnkr jämfört med föregående prognos. Överskottet finns främst inom fält- och fritidsverksamhet. I kultur- och föreningsverksamheten ingår verksamheter för barn- och ungdom (avdelningen för social omsorg), kolloverksamhet (förskoleavdelningen) samt kultur- och föreningsbidrag (avdelningen för samhällsplanering).

Arbetsmarknadsåtgärder

Mnkr	Avvikelse budget efter prestförändr	Resultat-dispositioner	Beräknade budget-justeringar	Avvikelse efter resultat-dispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse juli	Förändr. Prognos avvikelse
Arbetsmarknadsåtgärder	1,2	0,0	0,0	1,2	0,0	1,2

Prognosen för arbetsmarknadsåtgärder visar ett överskott med 1,2 mnkr och är en förbättring med 1,2 mot föregående prognos. Överskottet beror på lägre kostnader för visstidsanställningar och OSA-anställningar än förväntat. Enheten för ekonomiskt bistånd har haft svårt att få remitteringar till OSA godkända av arbetsförmedlingen vars beslut har tagit osedvanlig lång tid, vilket har lett till att antalet personer i OSA och visstidsanställning inte har kommit upp i förväntat antal.

Ekonomiskt bistånd

Mnkr	Avvikelse budget efter prestförändr	Resultat-dispositioner	Beräknade budget-justeringar	Avvikelse efter resultat-dispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse juli	Förändr. Prognos avvikelse
Ekonomiskt bistånd	-9,7	0,0	0,0	-9,7	-9,9	0,2
varav handläggning	1,7	0,0	0,0	1,7	0,4	1,3

Prognosen för ekonomiskt bistånd visar ett underskott med 9,7 mnkr mot budget vilket är en förbättring med 0,2 mnkr jämfört med föregående prognos. Förbrukningen av ekonomiskt bistånd är fortsatt hög, däribland för boendekostnader. Den preliminära statistiken för antalet bidragshushåll sjönk något för augusti till 512 hushåll i jämförelse med juni och juli då antalet var 540 respektive 523. Förvaltningen har analyserat vad höjningen under juni och juli berodde på, dock har analysen inte visat att det är någon särskild grupp som stått för ökningen. Enheten fick en betydande minskning i budgettilldelning 2015 vilket främst förklarar underskottet.

Övriga verksamheter

Mnkr	Avvikelse budget efter prestförändr	Resultat-dispositioner	Beräknade budget-justeringar	Avvikelse efter resultat-dispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse juli	Förändr. Prognos avvikelse
Övrig verksamhet	20,0	0,0	0,0	20,0	20,0	0,0

Under övriga verksamheter har medel reserverats för extraordinära kostnader som omstruktureringskostnader samt en förvaltningsgemensam buffert. Prognosen visar ett överskott med 20,0 mnkr.

Resultatenheter

Förskola

Ett ackumulerat överskott med 7,0 mnkr fördes över från 2014. Resultatenheterna beräknar disponera 5,6 mnkr av tidigare års resultat i huvudsak beroende på ökade lönekostnader och ökade kostnader för barn i behov av särskilt stöd. Resultatöverföring till 2016 beräknas till ett överskott med 1,4 mnkr.

Äldreomsorgen

Ett ackumulerat överskott med 0,2 mnkr fördes över från 2014, varav 3,3 mnkr avser underskott från resultatenhet som upplöstes i samband med verksamhetsplan 2015. Resultatöverföringen till 2016 beräknas till 0,0 mnkr.

Stöd och service för personer med funktionsnedsättning

Ett ackumulerat överskott med 10,7 mnkr fördes över från 2014. Resultatöverföringen till 2016 beräknas till ett överskott med 4,4 mnkr.

Investeringar

I budget 2015 finns avsatta medel om 26,3 mnkr för investeringar. Budgeten är fördelad på 8,8 mnkr för investering i parker (7,0 mnkr avser Aspudsparken och 1,8 mnkr avser investeringar enligt parkplanen), 9,0 mnkr för tillgänglighetsinvesteringar, 3,0 mnkr för reinvestering i parker samt 5,5 mnkr för maskiner och inventarier. Medel som avsatts för investeringar i parker bedöms förbrukas i sin helhet under 2015, likaså medel för maskiner och inventarier, i huvudsak på grund av stadsdelnämndens omfattande utbyggnad av förskolor.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ingen försäljning är aktuell.

Betydande projekt som inte är investeringar

Nämnden har inga sådana projekt.

Omslutningsförändringar

Nämnden redovisar omslutningsförändringar med 49,1 mnkr enligt nedan.

Av nämnden redovisade omslutningsförändringar

Anslag för nämndens verksamhet

Ökade kostnader/intäkter för:

Individ- och familjecomsorg

projekt SIG samt Hur går det? vh 13	0,4	-0,4
Delaktighetsprojekten vh 19	0,8	-0,8
Patologiskt samlade vh 19	0,3	-0,3
Priomedel vuxna inom socialpsykiatri vh 19	0,2	-0,2
Priomedel barn vh 12	0,7	-0,7
Ensamkommande vh 12	11,1	-11,1
Försäljning till andra förvaltningar vh 12	3,6	-3,6
SLL för placeringar	0,3	-0,3

Förskola

Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolor	0,8	-0,8
Vårdnadsbidrag	-0,2	0,2
Kollo	0,4	-0,4
Ams och arbetsförmedling	0,8	-0,8
Försäljning till andra förvaltningar	2,4	-2,4
Försäljning till andra kommuner	1,0	-1,0

Äldreomsorg

Projekt Bättre samverkan - bättre liv	2,7	-2,7
Projekt Demensteam	0,2	-0,2
Ungdomsbesök i VoB	0,1	-0,1
Försäljning till andra stadsdelar	12,0	-12,0

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stimulansmedel servicebostad vh 6	0,6	-0,6
Ökade kostnader o intäkter LASS vh 6	3,0	-3,0
Försäljning till andra stadsdelar	4,0	-4,0
Hyror och egenavgifter vh 6	2,0	-2,0

Fritidsverksamhet

Försäljning till andra förvaltningar	0,3	-0,3
--------------------------------------	-----	------

Administration

Försäljning till andra förvaltningar (administration)	2,0	-2,0
---	-----	------

Summa	49,5	-49,5
--------------	-------------	--------------

Budgetjusteringar

Förvaltningen begär budgetjustering för att stärka stadens arbete med utsatta EU-medborgare enligt dnr 156-139/2015 om totalt 0,3 mnkr. 0,2 mnkr av dessa avser ökade driftkostnad för sanering av boställningar och 0,1 mnkr avser extra handläggningskostnader vid avhysning.

För ökad kostnad utifrån rådande situation avseende mottagande av ensamkommande flyktingbarn vilket inte heller fångas upp av befintligt resursfördelningssystem begär stadsdelsnämnden budgetjustering om 1,1 mnkr hos kommunstyrelsen.

Medel för lokaländamål

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd har rekviderat stimulansbidrag för utbyggnad av förskolan med 16,8 mnkr och kommer att rekquirera ytterligare 0,8 mnkr under 2015. Nämnden beräknar erhålla 6,1 mnkr i bidrag för höga hyror inom förskolan 2015. För utbyggnad av en

servicebostad för personer med funktionsnedsättning kommer stadsdelsnämnden rekvidera stimulansbidrag om 0,6 mnkr.

Analys av balansräkning

Balansomslutningen har ökat med 6,9 mnkr sedan 2014 års tertialbokslut till 235,6 mnkr.

Anläggningstillgångarna har ökat med 14,2 mnkr där största ökningen är inom parkanläggningar.

Omsättningstillgångarna har minskat med 7,3 mnkr där den största skillnaden beror på minskade kundfordringar både internt och externt, till följd av stor intern faktura samt ändrat förfallodatum på externa. Fordringar på staten (Försäkringskassan och Migrationsverket) har ökat på grund av ändrade redovisningsrutiner. Förutbetalda kostnader har minskat då vissa hyror inte fakturerats oss ännu, samt upplupna intäkter har minskat då vi fakturerat månadsvis istället för per tertial.

På skuldsidan har kortfristiga skulder ökat med 7,5 mnkr. Leverantörsskulder har minskat med 2,7 mnkr både externt på grund av avsaknaden vissa hyror samt internt då vi 2014 hann få LASS-faktura från stadsledningskontoret. Övriga kortfristiga skulder har minskat då vi förbrukat projektmedel som rekviderats. Förutbetalda intäkter har ökat beroende på fakturerade intäkter för stimulansbidragen som inte förbrukats ännu. Upplupna kostnader har ökat med 2,4 mnkr till största delen beroende på periodisering mot andra förvaltningar samt beställarenheten funktionsnedsättning.

Övrigt

Skrivelse för beredning från Abit Dundar m.fl. (FP) och Lars Svärd m.fl. (M). Dnr 372-2015-1.2.1

Stadsdelsnämnden har fattat beslut om budgethållningsåtgärder med 2 % för samtliga utförarenheter utom inom förskoleverksamheten. Samtliga enheter har dock ett ansvar för att hålla beslutad budget. Enheterna har tillsammans med skyddsombud tagit fram åtgärdsplaner med risk- och konsekvensanalyser. Dessa har samverkats i förvaltningsgrupp. Förvaltningen har sammanställt de huvudsakliga åtgärderna. Åtgärder med risk- och konsekvensanalys för respektive enhet har redovisats som bilagor till ärendet om reviderade budgethållningsåtgärder som nämnden beslutade om den 27 augusti.

Restriktivitet med vikarier vid första sjukfrånvarodagen. Använda vikariebanken och effektivisering av scheman.

Uppskjutande av inköp av inventarier och andra inköp som inte avser den omedelbara driften.

Uppskjutande av utbildningsinsatser m.m.

Anordna nödvändiga utbildningar m.m. i egna lokaler och i övrigt med egna resurser.

Viss vakanshållning.

Inom beställarenheten äldre har en sänkning av kostnaderna, och därmed även det beräknade underskottet, skett till följd av den översyn som enheten genomfört av hemtjänstinsatser.

Systematisk genomgång inom beställarenheten funktionsnedsättning av alla utförare som

rapporterar 110 %, göra en närmare utvärdering för nyprövning av beslut samt utökad uppföljning av utförarnas insatser.

Ökad restriktivitet inom ekonomiskat bistånd vid beviljande av hotellboende samt utökad uppföljning av kostnaderna per ändamål.

Omorganisation av hemtjänsten genom att inrätta två enheter som ger bättre kontroll och på sikt minskade kostnader.

Vissa städtytor städas gemensamt av alla.

Minskad handledning.

Se över och minska fordonsparken.

Minska el- och vattenförbrukning.

Viss senareläggning av fiberuppkoppling.

Förvaltningen har i samband med tertialrapport 2 följt upp effekterna av budgethållningsåtgärderna. I analysen av resultaträkningen framgår att kostnaderna för förbrukningsmaterial, kontorsmaterial, inventarier mm har minskat. Åtgärderna medför vissa konsekvenser i form av periodvis något ökad arbetsbelastning för medarbetare och chefer samt risk för kvalitetspåverkan för brukare och allmänhet. Några enhetschefer har meddelat reaktioner från medarbetarna. Inga synpunkter från brukarna eller deras företrädare har inkommit till förvaltningen. Riskerna och konsekvenserna bedöms vara av mindre omfattning och under en kortare tidsperiod. Totalt beräknas åtgärderna ge en minskning av nettokostnaderna med ca 7 mnkr för 2015. Samtliga utförarenheter utom de inom förskoleverksamheten kommer i enlighet med nämndens beslut att påföras en kostnad motsvarande budgethållningsbetinget om 2 %.

Synpunkter och klagomål

Förskola

Förskolorna har hanterat de flesta synpunkter, klagomål och förslag, främst på respektive enhet för att snabbt åtgärdat eventuella brister. Det är viktigt att frågor som berör förskolorna hanterats lokalt inom enheten. På så sätt har eventuella fel och brister kunnat hanteras snabbt och rutiner justerats. Skriftliga synpunkter diarieförs.

Totalt har 47 ärenden diarieförts som synpunkt/klagomål. 7 ärenden har lämnats till Skolinspektionen, 13 ärenden har gällt budgethållningsåtgärder, ett handlar om kränkning. Övriga gäller synpunkter på information, verksamheten, miljö och bemötande.

Samhällsplanering

Hittills har 371 synpunkter och klagomål från medborgare registrerats hos förvaltningen. Anledningen till det ökade antalet i förhållande till tidigare år beror på stadens ärendehanteringssystem ”Synpunktsportalen” som slog igenom vid årsskiftet 2013/2014 samt den tillkopplade appen ”Tyck till.” Systemet har gjort det lättare för medborgare att direkt via Internet rapportera in synpunkter, klagomål mm. och har även bidragit till att inkomna ärenden besvaras och åtgärdas snabbare då rätt tjänsteman genast kan ta del av ärendet. Synpunkterna och klagomålen handlar ofta om frågor som rör nedskräpning, snöröjning, önskemål om åtgärder i parker mm.

När inkomna synpunkter har berört andra förvaltningar i staden har de vidarebefordrats omgående. Synpunkter som berör investeringar genomförs utifrån tillgängliga resurser. Avdelningen strävar alltid efter att besvara och åtgärda inkomna synpunkter så snart som möjligt. Synpunktsportalen är ett viktigt verktyg i detta arbete.

Social omsorg

Hittills i år har det inkommit 25 synpunkter, klagomål och förslag gällande verksamheter inom avdelningen. Klagomålen har i de flesta fall hanterats vid respektive enhet och i vissa fall vid avdelningens stab.

Hittills i år har 14 inkomna rapporter enligt lex Sarah från egen regi utretts. Av dessa bedömdes en händelse som ett allvarligt missförhållande och anmäldes således till IVO. Alla rapporter utom en har rört utförarverksamheter inom funktionshinderområdet.

Det har inkommit information om fyra händelser som betraktats som missförhållande enligt lex Sarah från enskilda verksamheter inom LSS och som rör brukare som beviljats insats av förvaltningen.

Samtliga beslut och utredningar gällande missförhållanden enligt lex Sarah har anmälts till nämndens sociala delegation.

Hittills i år har det inkommit åtta beslut från IVO avseende inledda tillsynsärenden. Fyra av tillsynsärendena har gällt ej verkställda beslut om kontaktperson inom individ- och familjeomsorgen och två har gällt klagomål på förvaltningens handläggning av enskilda ärenden. IVO har beslutat att avsluta samtliga av dessa ärenden. Övriga beslut har rört överflyttning av ärende och tillstånd att bedriva enskild verksamhet enligt LSS vid en av förvaltningens entreprenader.

Äldreomsorg

Hantering av synpunkter och avvikelser ingår i enheternas systematiska kvalitets- och förbättringsarbete och hanteras och åtgärdas så snabbt som möjligt.

Hittills i år har 15 synpunkter på äldreomsorgens verksamheter inkommit och registrerats, varav en synpunkt via stadens kontaktcenter Äldre direkt. Av de 15 synpunkterna har nio lämnats av anhöriga och sex av brukare. Fyra synpunkter har gällt biståndshandläggningen, tre synpunkter den kommunala hemtjänsten, fyra synpunkter hemtjänst i privat regi, två synpunkter om verksamhet vid servicehus och två synpunkter verksamhet vid vård- och omsorgsboende. En synpunkt har inkommit från Synskadades Riksförbund Stockholms Stad, om att stärka rätten till äldreomsorg och ett värdigt liv.

Avvikelser gällande hälso- och sjukvårdsinsatser rapporteras till medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS. De handlar främst om uteblivna läkemedel samt fall, där boende har ramlat vid egen förflyttning. De flesta fallolyckorna leder inte till någon skada.

Hittills i år har tre inkomna rapporter enligt lex Sarah från egen regi utretts. Av dessa har en händelse bedömts som ett allvarligt missförhållande och anmälts till IVO. Vidare har information om en lex Sarah-rapport från en privat hemtjänstutförare om uteblivna tillsynsbesök inkommit, vilket anmälts till IVO av hemtjänstutföraren.

Rapporter och utredningar enligt lex Sarah anmäls till stadsdelsnämndens sociala delegation.